

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

**HENKILÖTURVALLISUUSJÄRJESTELMÄN JA SEN TUOTTEIDEN
VAIKUTUKSET SATAKUNNAN LENNOSTON TURVALLISUUSPÄÄLLIKÖN
TEHTÄVIIN**

Tutkielma

Kapteeni
Pekka Huttunen

EUK 64
Ilmasotalinja

Huhtikuu 2012

MAANPUOLUSTUSKORKEAKOULU

Kurssi Esiupseerikurssi 64	Linja Ilmasotalinja
Tekijä Kapteeni Pekka Huttunen	
Tutkielman nimi HENKILÖTURVALLISUUSJÄRJESTELMÄN JA SEN TUOTTEIDEN VAIKUTUKSET SATAKUNNAN LENNOSTON TURVALLISUUSPÄÄLLIKÖN TEHTÄVIIN	
Oppiaine johon työ liittyy Johtaminen	Säilytyspaikka Kurssikirjasto (MPKK:n kirjasto)
Aika Huhtikuu 2012	Tekstisivuja 40 Liitesivuja 7
TIIVISTELMÄ <p>Tässä tutkimuksessa pyrin hakemaan vastausta henkilöturvallisuushankkeen merkityksistä Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuuden johtamiseen turvallisuuspäällikön näkökulmasta. Henkilöturvallisuushanke on vuonna 2009 käynnistynyt Pääesikunnan johtama hanke, jonka tavoitteena on luoda tarvittava osaaminen johtaa henkilöturvallisuutta ja toteuttaa henkilöturvallisuusriskien hallintaa sekä kehittää turvallisuuskulttuuria organisaatiossa.</p> <p>Kyseessä oli kvalitatiivinen tapaustutkimus, jossa tutkittavana tapauksena olivat henkilöturvallisuusjärjestelmä sekä Satakunnan lennoston turvallisuuspäällikön vastuut lennoston organisaatioturvallisuudesta. Analysoin tutkimuksessa turvallisuuspäällikön vastuita lennoston organisaatioturvallisuudesta vertaamalla niitä henkilöturvallisuushankkeen tuotteisiin: henkilöturvallisuushenkilöstö, riskienhallinta, tilannekuvajärjestelmä sekä henkilöturvallisuuden toimintaohjelma ja normisto.</p> <p>Tutkimuksen perusteella on havaittavissa, että henkilöturvallisuusjärjestelmällä ja sen tuotteilla on paljon vaikutuksia turvallisuuspäällikön tehtäviin. Merkittävimmät vaikutukset liittyvät lennoston esikunnan organisaatioon tulevaan henkilöturvallisuuspäällikön tehtävään, hankkeen tuottamaan henkilöturvallisuuden tilannekuvaohjelmistoon, henkilöturvallisuuden toimintaohjelmaan sekä muuttuviin turvallisuuden käytänteisiin. Henkilöturvallisuusjärjestelmän myötä lennoston organisaatioturvallisuuden vastuut tulee tarkastella uudelleen, turvallisuussuunnitelmat ja –ohjeet pitää päivittää, raportointi- ja ilmoituskäytännöt tulee tarkastaa ja henkilöstön turvallisuuskoulutuksen sisältö uudistaa.</p> <p>Henkilöturvallisuusjärjestelmä tuo organisaatioon lisää osaamista organisaatioturvallisuuden toteuttamiseen. Tällä uudella järjestelmällä on mahdollisuus parantaa, paitsi henkilöturvallisuutta, myös organisaatioturvallisuutta kokonaisuutena. Tämän tutkimuksen tuloksia on mahdollista hyödyntää sekä henkilöturvallisuushankkeessa hankevaiheessa että implementoitaessa henkilöturvallisuusjärjestelmää käyttöön.</p>	
AVAINSANAT henkilöturvallisuus, henkilöturvallisuushanke, organisaatioturvallisuus, turvallisuuspäällikkö, henkilöturvallisuuspäällikkö	

SISÄLLYSLUETTELO

1	JOHDANTO.....	1
2	TUTKIMUKSEN PERUSTEET	2
2.1	Tutkimuskysymykset	2
2.2	Tutkimuksen viitekehys	3
2.3	Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen toteutusperiaate	4
2.4	Tutkimukseen liittyvät keskeisimmät käsitteet	5
2.5	Tutkimuksen aineiston arviointi.....	7
2.6	Aikaisemmat tutkimukset aiheesta.....	8
3	SATAKUNNAN LENNOSTON HALLINTOYKSIKÖN RAKENNE JA ORGANISAATIOTURVALLISUUDEN VASTUUT.....	8
3.1	Hallintoyksikön rakenne ja tehtävät.....	8
3.2	Organisaatioturvallisuuteen liittyvät vastuut Satakunnan Lennoston työjärjestyksen mukaisesti.....	11
3.3	Turvallisuuspäällikön vastuut organisaatioturvallisuuden johtamisessa Satakunnan lennostossa	12
4	HENKILÖTURVALLISUUSHANKE	16
4.1	Hankkeen tausta ja viitekehys	16
4.2	Hankkeen tuotteet	18
4.3	Henkilöturvallisuusjärjestelmän toiminta.....	19
4.3.1	Henkilöturvallisuuden prosessi	19
4.3.2	Henkilöturvallisuuden toimintaohjelma	23
4.3.3	Henkilöturvallisuuspäällikön tehtävät.....	24
4.3.4	Hankkeen käyttöönotto, testaustoiminta ja havainnot testausvaiheesta	26
5	HENKILÖTURVALLISUUSJÄRJESTELMÄN VAIKUTUKSET SATAKUNNAN LENNOSTON TURVALLISUUSPÄÄLLIKÖN TEHTÄVIIN.....	27
5.1	HETIVA:n tuottaman ohjelmasovelluksen (tilannekuvajärjestelmän) vaikutukset	28
5.2	Henkilöturvallisuuden riskienhallinta	31
5.3	Henkilöturvallisuushenkilöstö.....	32
5.4	Henkilöturvallisuuden toimintaohjelma ja henkilöturvallisuusnormisto.....	34
6	YHTEENVETO	35
7	POHDINTA.....	39

LÄHTEET

LIITTEET

HENKILÖTURVALLISUUSJÄRJESTELMÄN JA SEN TUOTTEIDEN VAIKUTUKSET SATAKUNNAN LENNOSTON TURVALLISUUSPÄÄLLIKÖN TEHTÄVIIN

1 JOHDANTO

Turvallisuustoimiala on toimiala, joka on mukana lähes kaikissa toiminnoissa mitä joukko-osastossa tapahtuu. Siltä se ainakin tuntuu turvallisuustoimialalla palvelleena ja Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuuden kokonaisuuteen perehtyneenä. Olen toiminut Satakunnan lennoston turvallisuuspäällikkönä useiden vuosien ajan ja työssäni olen huomannut, että organisaatioturvallisuutta on vaikea johtaa, ja että resurssit sen toteuttamiseksi ovat rajalliset. Turvallisuus on käsite, joka on sanana tuttu, ja vaikuttaa kaikkien hallintoyksikön henkilöiden toimintaan niin kotona kuin työpaikallakin, mutta sen konkreettinen toteuttaminen ei ole kaikille yhtä selvää. Tämä tutkimus on saanut alkunsa minun kiinnostuksestani parantaa organisaatioturvallisuuden toteutuksen tehokkuutta ja samalla selkeyttää turvallisuuden johtamista.

Henkilöturvallisuushankkeen hankevalmistelut päätettiin aloittaa vuonna 2008 henkilöstön palvelusturvallisuuden kehittämiseksi¹. Rovajärven ampuma-alueella vuonna 2005 tapahtunut kranaatinheitinonnettomuus oli merkittävin yksittäinen tapahtuma, jonka seurauksena henkilöturvallisuuden kehittäminen sysättiin liikkeelle hankkeen muodossa. Hanke käynnistyi vuonna 2009 ja sen alkuperäisenä tarkoituksena oli kehittää puolustusvoimissa palvelevan henkilöstön palvelusturvallisuutta. Hankkeen valmistelujen aikana Puolustusvoimissa päätettiin hankkeen laajentamisesta koskemaan henkilöstön turvaamista laajempaan kokonaisuuteen ja samalla työnimi ”palvelusturvallisuuden kehittäminen” muutettiin ”henkilöturvallisuuden kehittämiseksi”. Hankkeen tavoitteena on luoda henkilöturvallisuusjärjestelmä sekä kehittää sellaiset systemaattiset riskienhallinnan kokonaisjärjestelyt, joilla Puolustusvoimien henkilöstöä suojataan työstä, palveluksesta ja toimintaympäristöstä aiheutuvilta vaaroilta. Hanke tuottaa uutta tietoa ja toimintaa organisaatioturvallisuuden toteuttamiseksi Puolustusvoimien hallintoyksiköissä.

Kun ensimmäisen kerran tutustuin henkilöturvallisuushankkeeseen ja huomasin siinä olevan potentiaalinen organisaatioturvallisuuden kehittämiseksi, kiinnostuin välittömästi sen sovittamisesta lennoston organisaatioturvallisuuden viitekehukseen. Samalla heräsi kysymyksiä siitä, miten henkilöturvallisuushanke ja sen tuottama

¹ PEHENKOS Hankesuunnitelma AF27891

henkilöturvallisuusjärjestelmä vaikuttavat lennoston organisaatioturvallisuuden johtamiseen, mitä toiminnallisuuksia henkilöturvallisuushanke tuo tullessaan ja miten minä turvallisuuspäällikkönä käsittelen tätä tulevaa organisaatioturvallisuuden keskeistä toimintoa. Hankkeessa ei ole vielä tutkittu henkilöturvallisuuden kokonaisuuden liittämistä Puolustusvoimien hallintoyksikön organisaatioturvallisuuden johtamiseen, joten haluan tällä tutkimuksella osaltani selvittää tulevan henkilöturvallisuusjärjestelmän vaikutuksia Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuuden johtamiseen ja turvallisuuspäällikön tehtäviin.

Kokemuksieni perusteella puolustusvoimien hallintoyksikön tasolla organisaatioturvallisuuden toteuttamisen keinot jakautuvat laajasti turvallisuuden eri osa-alueille ja ovat monilta osin päällekkäisiä. Turvallisuuden vastuut jakautuvat eri toimialoille ja työyksiköihin ja tämä vaikeuttaa organisaatioturvallisuuden toteuttamista ja turvallisuustilannekuvan muodostamista. Tutkimuksen taustatiedoiksi esitän tässä tutkimusraportissa Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuuden johtamisen nykytilan ja henkilöturvallisuushankkeen sisällön sen tämänhetkisen kehitysvaiheen mukaisesti.

2 TUTKIMUKSEN PERUSTEET

2.1 Tutkimuskysymykset

Tutkimuksen pääkysymyksellä pyrin hakemaan vastausta henkilöturvallisuushankkeen merkityksistä Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuuden johtamiseen turvallisuuspäällikön näkökulmasta. Alakysymyksillä pyrin selvittämään konkreettisia henkilöturvallisuustoiminnan vaikutuksia turvallisuuspäällikön tehtäviin ja mahdollisuuksia selkeyttää organisaatioturvallisuuden vastuita lennoston esikunnassa. Tutkimuksen tavoitteena on saada alakysymyksien vastauksilla pääkysymystä tukevaa tietoa siten, että pääkysymykseen annettavan vastauksen perusteella voidaan aloittaa konkreettisten toimenpiteiden suunnittelu Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuuden johtamisen edistämiseksi.

Pääkysymys:

Miten henkilöturvallisuushanke ja sen tuotteet vaikuttavat Satakunnan lennoston turvallisuuspäällikön tehtäviin?

Alakysymykset:

1. Miten henkilöturvallisuushankkeen tuottama henkilöturvallisuusjärjestelmä vaikuttaa Satakunnan lennoston turvallisuuspäällikön tehtäviin?
2. Miten organisaatioturvallisuuden johtaminen jaetaan turvallisuuspäällikön ja henkilöturvallisuuspäällikön kesken?
3. Mitä hyötyjä ja haasteita organisaatioturvallisuuden johtamiselle voi henkilöturvallisuusjärjestelmän myötä tulla?

2.2 Tutkimuksen viitekehys

Keskityn tutkimuksessa Satakunnan lennoston toimintaympäristöön ja tarkastelen erityisesti sen organisaatioturvallisuuden kokonaisuudessa olevia turvallisuuspäällikön ja henkilöturvallisuuspäällikön tehtäviä. Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuuden toimintaympäristö on kuvattu luvussa 3. Määrittelemäni tutkimuksen viitekehys on esitetty alla olevassa kuviossa 1. Pyrin tarkastelemaan henkilöturvallisuusjärjestelmän ja nykyisen organisaatioturvallisuuden johtamisen rajapintoja ja haluan selvittää nykyisen turvallisuuspäällikön ja henkilöturvallisuuspäällikön tehtävien rajapinnan ratkaisuvaihtoehtoja hallintoyksikkötasolla sekä mahdollisuuksia hyötyä henkilöturvallisuusjärjestelmästä myös operatiivisen turvallisuuden näkökulmasta. Tutkimuksen perusteella pyrin luomaan ehdotuksen siitä, mitä asioita on huomioitava operatiivisen turvallisuuspäällikön ja henkilöturvallisuuspäällikön (vast.) tehtäviä ja vastuita jaettaessa.

Kuvio 1. Tutkimuksen viitekehys, Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuus.

2.3 Tutkimusmenetelmät ja tutkimuksen toteutusperiaate

Tutkimusprosessin alkuvaiheessa tutkimusongelmani oli huomattavasti laajempi ja tutkimusstrategiani tarkoituksena oli toteuttaa kvalitatiivinen survey-tutkimus perehtymällä saatavilla olevaan asiakirja-aineistoon ja toteuttamalla sen perusteella puolistrukturoidut teemahaastattelut henkilöturvallisuushankkeen avainhenkilöille. Tutkimuksen edetessä lähdeaineistosta löytyi niin runsaasti yksityiskohtaista tietoa tutkittavasta aiheesta, että haastattelujen tai kyselyjen toteuttamiselle ei ollut tutkimuksellisia perusteita vaan tutkimus keskittyi lähdeaineistosta saadun tiedon analysointiin. Samalla tutkimusongelmani täsmentyi ja tutkimusstrategiani muuttui survey-tutkimuksesta kvalitatiiviseksi tapaustutkimukseksi.² Hirsjärven mukaan *tapaustutkimuksella haetaan yksityiskohtaista, intensiivistä tietoa yksittäisestä tapauksesta tai pienestä joukosta toisiinsa suhteessa olevia tapauksia*³.

Tapaustutkimuksen valintaa puoltaa myös se, että tapaustutkimus kannattaa valita menetelmäksi silloin kun *mitä, miten ja miksi* kysymykset ovat etusijalla, aiheesta on tehty vain vähän empiiristä tutkimusta ja tutkimuskohteena on jokin tämän ajan elävässä elämässä oleva ilmiö.⁴ Ekstensiivinen tapaustutkimus pyrkii etsimään yhteisiä ominaisuuksia, yleisiä malleja ja uusia teoreettisia ideoita ja käsitteitä usean tapauksen vertailun avulla. Tutkimustani voi luonnehtia vertailevaksi ja kartoittavaksi tapaustutkimukseksi, koska pyrin selvittämään aikaisemmin lennostolle tuntemattoman henkilöturvallisuusjärjestelmän vaikutuksia vertailemalla analyysivaiheessa kahta erillistä tapausta toisiinsa.⁵

Tutkimuksen aineisto muodostuu kahdesta tapauksesta: toinen tapaus on Satakunnan lennoston turvallisuuspäällikön vastuu lennoston organisaatioturvallisuudesta ja toinen on henkilöturvallisuushankkeen tuottama henkilöturvallisuusjärjestelmä. Aineisto on selvitetty luvuissa 3 ja 4. Koska tapaustutkimuksessa kokonaisvaltainen ymmärtäminen on tärkeämpää kuin yleistäminen⁶, päädyin rajamaan tutkimukseni koskemaan ainoastaan Satakunnan lennoston kontekstia.

² Hirsjärvi, Remes ja Sajavaara. 2003

³ sama

⁴ Eriksson & Koistinen 2005

⁵ sama

⁶ Syrjälä & Numminen 1988.

Tutkimuksen ensimmäisessä vaiheessa toteutin tutkimussuunnitelman laadinnan ja aineiston kartoituksen. Toisessa vaiheessa kokosin ja järjestin tutkimusaineiston sekä arvioin aineiston käytettävyyden tutkimuksessa. Aineiston hankinta perustui valmiiden Puolustusvoimien asiakirjadokumenttien etsimiseen, arviointiin ja analysointiin. Tämä menetelmä on perusteltu, koska henkilöturvallisuushanketta ei ole tutkittu Puolustusvoimien ulkopuolella ja koko tutkimus keskittyy Puolustusvoimien sisäiseen toimintaan. En toteuttanut tässä tutkimuksessa tapaustutkimukselle tyypillistä monenlaisten aineistojen triangulaatiota⁷, koska saatavilla oleva asiakirjadokumentaatio on mielestäni tähän tutkimukseen riittävää ja sisältää validia tietoa. Kaikki henkilöturvallisuushankkeeseen liittyvät asiakirjat on dokumentoitu ja arkistoitu Puolustusvoimien asiakirjahallintajärjestelmään ja ovat sieltä saatavilla. Laaja ja jatkuvasti täydentyvä aineisto oli erittäin käyttökelpoista, mutta samalla aineiston laajuus aiheutti runsaasti työtä tutkimuksen kannalta relevantin tiedon löytämisessä.

Kolmannessa vaiheessa kokosin tutkimuksen aineiston eli Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuuden perusteet ja turvallisuuspäällikön vastuut siitä sekä perusteet henkilöturvallisuusjärjestelmästä ja -hankkeesta. Neljännessä vaiheessa toteutin analyysin jossa vertasin henkilöturvallisuusjärjestelmän tuotteiden vaikutuksia turvallisuuspäällikön vastuisiin lennoston organisaatioturvallisuudesta. Esimerkki analyysin toteutuksesta on kuvattu luvussa 5. Analyysia varten kokosin turvallisuuspäällikön tärkeimmät organisaatioturvallisuuden vastuut yhteen kokonaisuuteen, joka on esitetty kuviossa 3. Viidennessä vaiheessa tuotin pohdinnan ja johtopäätökset sekä analyysia että omaa turvallisuusalan ammattitaitoani käyttäen. Viimeisessä vaiheessa viimeistelin tutkimusraportin luettavaan muotoon.

2.4 Tutkimukseen liittyvät keskeisimmät käsitteet

Tutkimukseeni liittyvistä käsitteistä keskeisimpiä ovat turvallisuus, organisaatioturvallisuus, henkilöturvallisuushanke, turvallisuuspäällikkö ja henkilöturvallisuuspäällikkö. Tutkimukseen liittyvät käsitteet määritellään seuraavasti:

Turvallisuus: on yksilön kannalta tarve ja tunne, joka perustuu ympärillä vallitsevaan tilanteeseen ja yksilön tulkintoihin. Organisaation kannalta turvallisuus on tila, jossa riskit ovat hallinnassa.⁸

Organisaatioturvallisuus: sisältää kaikki ne keinot, joilla turvataan organisaation henkilöstö, tiedot, materiaali ja tekninen infrastruktuuri sekä ympäristö. Organisaatioturvallisuudella

⁷ Eriksson & Koistinen 2005

⁸ PETURVOS:n PAK 01:02

varmistetaan organisaation toiminnan jatkuvuus kaikissa tilanteissa.⁹ Voimassa olevassa Puolustusvoimien turvallisuusstrategiassa organisaatioturvallisuudesta käytetään termiä ”kokonaisturvallisuus” ja sen keinovalikoima jaetaan 23 eri kokonaisuuteen. Kokonaisturvallisuuden keinot on esitetty liitteessä 1.

Henkilöturvallisuushanke: on kolmesta projektista koostuva hanke, jonka tavoitteena on luoda henkilöturvallisuusjärjestelmä, joka käsittää työ- ja palvelusturvallisuustoiminnan, muun henkilöturvallisuutta tuottavan toiminnan sekä eri toimijoiden välisen yhteistoiminnan.¹⁰

Turvallisuuspäällikkö: on lennoston esikunnan operatiiviseen osastoon kuuluva upseeri, jonka tehtävänä on suunnitella, ohjeistaa, koordinoida ja valvoa lennoston kokonaisturvallisuuden järjestelyt sekä turvallisuustoiminnan yli yksikkö – ja toimialarajojen.¹¹

Henkilöturvallisuuspäällikkö: on tulevaisuudessa lennoston esikunnan henkilöstöosastoon kuuluva upseeri, jonka tehtävänä on johtaa lennoston henkilöturvallisuustoimintaa ja olla lennoston henkilöturvallisuusasiantuntija.¹²

Henkilöturvallisuus: käsittää ne toimenpiteet, joilla Puolustusvoimien henkilöstön turvallisuudesta huolehditaan.¹³ Sillä tarkoitetaan kaikkia niitä keinoja ja välineiden kokonaisuutta, joilla suojataan puolustusvoimien palveluksessa olevia henkilöitä heihin kohdistuvilta työstä, palveluksesta tai toimintaympäristön aiheuttamilta vaaroilta.¹⁴

Henkilöstöturvallisuus: on henkilöstön luotettavuuden ja soveltuvuuden, oikeuksien hallintaan, sijaisjärjestelyihin, henkilöstön suojaamiseen ja työsuhteen järjestelyihin liittyvien turvallisuusjärjestelyjen hoitamista.

Henkilöturvallisuustoiminta: käsittää työ- ja palvelusturvallisuustoiminnan, muun henkilöturvallisuutta tuottavan toiminnan sekä eri toimijoiden välisen yhteistoiminnan. Toiminta tukee osaltaan henkilöstön toimintakyvyn ylläpitoa ja työhyvinvointia.¹⁵ Toiminnan järjestelyt on kuvattu liitteessä 2.

Työ- ja palvelusturvallisuustoiminta: parantaa työ- ja palvelusympäristöä ja -olosuhteita henkilöstön toimintakyvyn turvaamiseksi sekä ehkäistään ja torjutaan tapaturmia, ammattitauteja ja muita työ- ja palvelusympäristöstä johtuvia fyysisen ja henkisen terveyden haittoja.¹⁶

⁹ Puolustushallinnon turvallisuus 2011, osastrategia

¹⁰ PEHENSOS Hankesuunnitelma AF27891

¹¹ Tehtävänkuvauus, Osastoesiupseeri 1152 SALTSTO

¹² PEHENSOS Ohje AH7817 (luonnos 20.2.2012)

¹³ PETURVOS PAK 01:02

¹⁴ PEHENSOS Ohje AH7817 (luonnos)

¹⁵ PEHENSOS Hankesuunnitelma AF27891

¹⁶ sama

Henkilöstön turvallisuushallinto: käsittää taustatarkastukset, toimenkuvien ja sijaisuuksien määrittelyn, kohteisiin ja tietoihin liittyvän pääsyoikeuksien määrittelyn, hallinnoinnin ja valvonnan sekä näihin liittyvän koulutuksen.¹⁷

Puolustusvoimien hallintoyksikkö: esimerkkinä tässä tutkimuksessa käytetään Satakunnan Lennostoa.

2.5 Tutkimuksen aineiston arviointi

Tutkimukseen käytetty aineisto on pääsääntöisesti Puolustusvoimien omia asiakirjoja ja siten niiden objektiivisuutta ei ole mielestäni tarpeellista arvioida tässä tutkimuksessa. Pysyttäydyn tutkimuksessa Puolustusvoimien sisäisessä käsitteistössä siten kuin Puolustusvoimat, henkilöturvallisuushanke ja Satakunnan lennosto ovat ne oman toimintansa osalta määritelleet.

Tutkimuksen kannalta merkittävin havainto aineiston luotettavuudesta kohdistuu henkilöturvallisuushankkeen asiakirjoihin, jotka käsittelevät jatkuvasti kehittyvää hanketta ja siten hankkeen vanhempien asiakirjojen luotettavuus voi vanhentua jo tätä raporttia kirjoitettaessa. Tämä tutkimus on laadittu henkilöturvallisuushankkeen 26.2.2012 tilanteen mukaisesti. Henkilöturvallisuushankkeesta on saatavilla runsaasti aineistoa ja hankkeen eteneminen on dokumentoitu huolellisesti ja säännöllisesti. Hankkeeseen liittyvät asiakirjat ovat saatavilla Puolustusvoimien asiakirjahallintajärjestelmästä (PVAH-järjestelmä) asioiden 2287/93.02/2010, 101/93.02.2011 ja 4389/93.02/2011 alta.

Tärkeimpänä henkilöturvallisuushankkeen aineistona on luonnos Pääesikunnan henkilöstöosaston ohjeesta (AH7817/luonnos 20.2.2012) *Henkilöturvallisuustoiminnan järjestelyt Puolustusvoimissa* johon on koottu ajantasainen tieto hankkeen nykytilasta. Ohjeluonnoksessa ei ole ehditty huomioimaan keväällä 2012 julkaistun Puolustusvoimauudistuksen vaikutuksia, joten eri organisaatiotasojen henkilöturvallisuuden vastuut voivat muuttua merkittävästi Puolustusvoimauudistuksen edetessä. Olen huomionnut tämän tekijän keskittymällä pelkästään joukko-osaston sisäisiin vastuisiin rajaamalla ylätasojen vastuut tutkimuksen ulkopuolelle.

Satakunnan lennoston hallintoyksikön rakennetta ja organisaatioturvallisuuden vastuita käsittelevä aineisto on 26.2.2012 tilanteeseen perustuvaa ja varsinkin tehtäväkuvauksiin kirjatut organisaatioturvallisuuden vastuut ovat sen hetkisen tilanteen mukaisia.

¹⁷ PETURVOS:n PAK 01:02

Tutkimusaineiston analysointi perustuu sekä aineiston tietojen vertailuun että minun oman turvallisuustoimialan osaamisen hyödyntämiseen Satakunnan lennoston viitekehyksessä. Olen pyrkinyt huomioimaan oman objektiivisuuteni rajoitteet ja mahdollisten ennakkokäsitysten vaikutukset tutkimuksen analysoinnissa, mutta tutkimusraportin lukijan tulee huomioida vahva sidonnaisuuteni turvallisuuspäällikön tehtävään ja siitä aiheutuva operatiiviseen toimialaan liittyvien organisaatioturvallisuuden vastuiden painottaminen.

2.6 Aikaisemmat tutkimukset aiheesta

Turvallisuudesta, turvallisuusjohtamisesta ja organisaatioturvallisuudesta on saatavilla runsaasti eritasoisia tutkimuksia, mutta Puolustusvoimien sisäistä henkilöturvallisuuskonseptia ei ole tutkittu aikaisemmin. Viitekehyyksen ulkopuolisista tutkimuksista ei löytynyt käyttökelpoista tutkimustietoa vaan kaikki tässä tutkimuksessa hyödynnetty tutkimustieto on henkilöturvallisuushankkeen tuottamaa informaatiota. Henkilöturvallisuuskonseptia on testattu Pohjois-Karjalan Prikaatissa syksyn 2011 aikana ja testausjaksot jatkuvat vuoden 2012 aikana ¹⁸.

3 SATAKUNNAN LENNOSTON HALLINTOYKSIKÖN RAKENNE JA ORGANISAATIOTURVALLISUUDEN VASTUUT

Tässä luvussa esittelen tutkimuksessa käytetyn Satakunnan lennoston kontekstin eli esikunnan rakenteet ja tehtävät, jotta organisaatioturvallisuuden vastuiden jakaminen olisi helpompaa ymmärtää. Satakunnan lennostossa organisaatioturvallisuuden johtamisen vastuut on jaettu esikunnan osastoille ja niiltä eteenpäin työyksiköille. Tässä tutkimuksessa on merkityksellistä tarkastella lennoston esikunnan organisaatioturvallisuuden johtamisen vastuuta, koska turvallisuuden johtamisesta vastaa lennoston johto ja johdon toimeenpanevana työkaluna toimii esikunta. Tarkastelussa on huomioitava myös se, että henkilöturvallisuuspäällikköä ei toistaiseksi organisaatiossa ole vaan hänet on sijoitettu organisaatioon henkilöturvallisuushankkeen ohjeistuksen mukaisesti henkilöstöosaston alaisuuteen.

3.1 Hallintoyksikön rakenne ja tehtävät

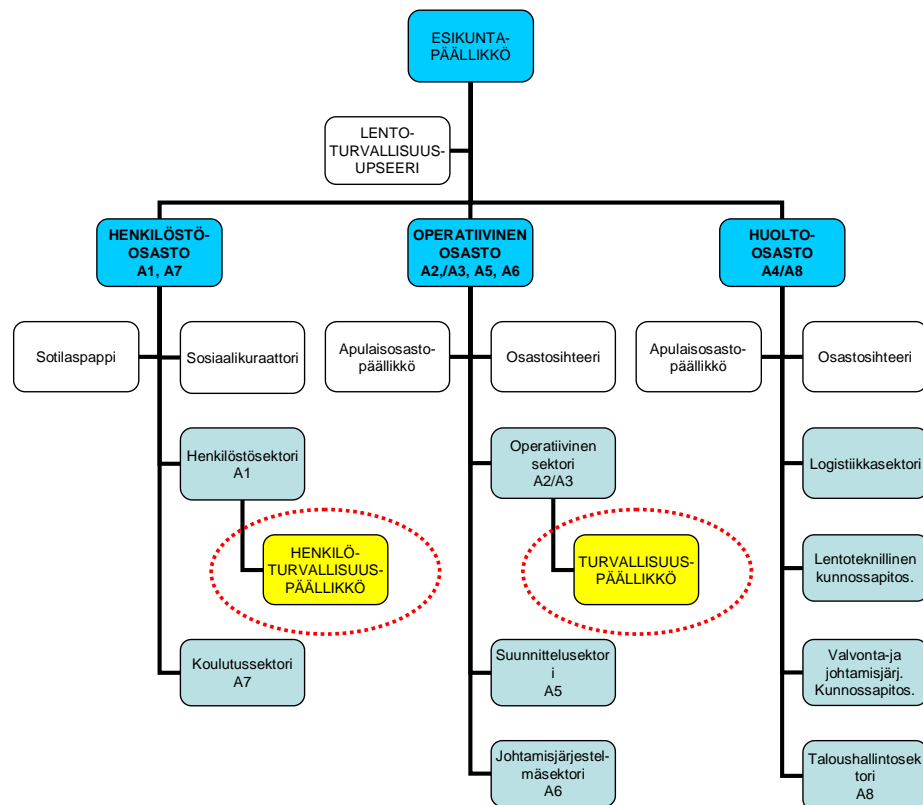
Satakunnan lennostoa johtaa komentaja, apunaan esikunta osastoineen. Esikunta koostuu kolmesta osastosta: henkilöstöosasto, operatiivinen osasto ja huolto-osasto. Työjärjestyksen mukaisesti esikunnan tehtäviä ovat ¹⁹:

¹⁸ PEHENKOS AH7865 Henkilöturvallisuushankkeen testaus suunnitelma

¹⁹ SATLSTO HSM 017, 18.12.2009 asiakirja HF1582

- o komentajan päätösten ja käskyjen valmistelu sekä toimeenpanon valvonta
- o resurssien hankkiminen yksiköille/vast. jotta ne kykenevät toteuttamaan tehtävät sekä yksiköiden/vast. toimintaedellytysten ylläpito ja kehittäminen
- o toiminnan ja resurssien suunnittelu ja seuranta sekä talouden hoito
- o yhteydenpito alueensa viranomaisiin
- o hallintoyksikön toimialojen suunnittelu ja ohjaus
- o henkilöstövoimavarojen johtaminen ja oikeudenhoito
- o yhteydenpito rinnakkaisiin ja ylempiin johtoportaisiin sekä joukkoyksiköihin, paikallisiin hallintoviranomaisiin ja sidosryhmiin
- o **turvallisuus ja valvonta**
- o komentajan erikseen käskemät suunnittelu-, kehittämis- ja valvontatehtävät

Esikunnan kokoonpano sekä turvallisuuspäällikön ja henkilöturvallisuuspäällikön sijoittuminen organisaatioon on esitetty kuviossa 2.

Kuvio 2. Lennoston esikunnan kokoonpano sekä henkilöturvallisuuspäällikön ja turvallisuuspäällikön sijoittuminen organisaatiossa.²⁰

²⁰ SATLSTO HSM 017, 18.12.2009 asiakirja HF1582

Henkilöstöosasto muodostuu henkilöstö- ja koulutussektoreista ja osastoa johtaa henkilöstöpäällikkö. Henkilöstöosaston toiminta-ajatuksena on vastata lennoston komentajan ja esikuntapäällikön linjausten mukaisesti lennoston henkilöstövoimavarojen ja henkilöstöhallinnon tarkoituksenmukaisesta kehittämisestä ja käytöstä lennoston tehtävien ja toiminnan asettamien vaatimusten mukaisesti.²¹

Huoltopäällikkö johtaa huolto-osaston toimintaa ja vastaa osastolle annettujen tulostavoitteiden ja tehtävien saavuttamisesta. Huolto-osasto vastaa joukko-osaston puolustushaaran yhteisen ja ilmavoimien erikoismateriaalin osalta täydennysten ja kunnossapidon, kuljetusten, lääkintähuollon, huoltopalvelujen, taloushallinnon ja hankintojen johtamisesta ja suunnittelusta. Huolto-osasto johtaa ja valvoo joukko-osaston infratruktuurin (tukikohdat, tilat, alueet, sähkövoima-, LVIA-järjestelmät ja verkostot) kehittämistä ja suunnittelua siten, että joukko-osaston rauhan ja sodan ajan toimintojen asettamat vaatimukset täyttyvät.²²

Operatiivista osastoa johtaa operaatiopäällikkö ja osasto muodostuu kolmesta sektorista: A2/3 Operatiivinen, A5 Suunnittelu ja A6 Johtamisjärjestelmä. A2/3 Operatiivisella sektorilla on turvallisuuden vastuualue, jonka alaisuudessa on lennoston vartiosto. Operatiivinen osasto vastaa lennoston komentajan, esikuntapäällikön ja operaatiopäällikön antamien tehtävien ja linjausten mukaisesti lennoston joukkojen ja toimialojen valmiusvaatimuksista sekä johtaa ja valvoo alueellisen koskemattomuuden valvontaan, vartiointiin, tiedusteluun sekä turvallisuuteen kuuluvaa valmiuden suunnittelua, ylläpitoa ja kehittämistä lennostossa. Operatiivinen osasto johtaa lennoston turvallisuustoimintaa ja vastaa sen yhteensovittamisesta muuhun operatiiviseen toimintaan.²³

²¹ SATLSTO HSM 017, 18.12.2009 asiakirja HF1582

²² sama

²³ sama

3.2 Organisaatioturvallisuuteen liittyvät vastuut Satakunnan Lennoston työjärjestyksen mukaisesti

Lennoston työjärjestyksen (SATLSTO HSM 017, 18.12.2009) tarkoituksena on antaa tarkentavat määräykset tehtävien ja toimivallan jaosta lennoston esikunnassa sekä koko lennostossa. Työjärjestyksessä annettujen tehtävien perusteella voidaan jakaa organisaatioturvallisuuden vastuut eri osastoille ja toimijoille. Tähän lukuun on koottu työjärjestyksen määrittämät eri osastojen organisaatioturvallisuuden vastuut. Eniten organisaatioturvallisuuden vastuita on käsketty operatiiviselle osastolle, mutta kaikilla osastoilla on vastuu oman toimintansa turvallisuudesta.²⁴

Henkilöstöosaston vastuulla on tiedottaminen, kriisiviestintä, hallinnollisesta turvallisuudesta huolehtiminen, henkilöturvallisuuteen liittyvä työ- ja palvelusturvallisuus, työterveyshuolto, avainhenkilöriskien hallinta, rekrytoinnin ja palvelukseenottotestauksen järjestelyt ja niihin liittyvien riskien hallinta, huumetestaukset, henkilöstön luotettavuuden valvonta, kansainväliseen toimintaan liittyvä lupahallinto sekä turvallisuuskoulutuksen ja perehdytyksen suunnittelu. Henkilöstöosaston vastuulle kuuluu myös julkinen ja salainen virkapostiliikenne ja arkistot, hallintoyksikön työhyvinvointitoiminnan johtaminen, varuskunnallisen kriisiryhmän ylläpito ja psykologisen tuen suunnittelu²⁵.

Huolto-osaston vastuulla on ympäristöturvallisuus, liikenne- ja kuljetusten turvallisuus, tilaturvallisuus tilojen rakentamisen ja rakenteiden osalta, materiaaliturvallisuus ja siihen liittyen vaarallisesta materiaalista aiheutuvien riskien torjunta, räjähd- ja kemikaaliturvallisuus, käyttöturvallisuus, sidosryhmäturvallisuudesta huolehtiminen alihankkijoiden, urakoitsijoiden ja ostettujen palvelujen tuottajien osalta sekä kansainväliseen toimintaan liittyvä materiaaliturvallisuus ja lupahallinto materiaalin osalta. Huolto-osastolle kuuluu myös hallintoyksikön lääkintähuollon johtaminen, huolto- ja ylläpitotoimintaan liittyen sähköturvallisuustoiminta, räjähd-, kemikaali-, paineastia- ja nostoapuvälineturvallisuus, viranomaismääräysten mukainen katsastus- ja tarkastustoiminta, tilahallinnan koordinointi, infrastruktuurin ylläpito ja kehittäminen operatiivisen osaston määrittämien perusteiden mukaisesti sekä varojenkäytön ja kirjanpidon oikeellisuuden valvonta²⁶.

²⁴ SATLSTO HSM 017, 18.12.2009 asiakirja HF1582

²⁵ sama

²⁶ sama

Operatiivisen osaston vastuulla on turvallisuustilannekuvan luominen ja ylläpito, turvallisuustoiminnan johtaminen sekä sen yhteensovittaminen muuhun operatiiviseen toimintaan. Turvallisuustilannekuvaan liittyen osaston vastuulla on turvallisuusuhkien arviointi ja riskianalyysien tekeminen, siihen liittyvä turvallisuustoiminnan suorituskykyvaatimusten määrittely sekä vastatoimenpiteiden riittävyysvalvonta. Osasto suunnittelee turvallisuustoiminnan, ohjeistaa sen toteutuksen yksiköille ja valvoo toteutusta²⁷. Osaston vastuulla on myös tietoturvallisuuden kokonaisuuden ohjeistus ja valvonta, tilaturvallisuuden suunnittelu, ohjaus ja valvonta, avainten hallinta, vartiointi- ja sotilaspoliisitoiminta, tekninen turvallisuusvalvonta, suojelu- ja pelastustoiminta, sidosryhmäturvallisuus vierailijoiden osalta, turvallisuusohjeistuksen laadinta ja ylläpito, turvallisuuskoulutuksen järjestäminen ja dokumentointi, turvallisuustiedottaminen yhteistoiminnassa henkilöstöosaston kanssa, sisäisen valvonnan toteuttaminen, matkustusturvallisuuden ohjeistaminen, pääsyoikeuksien hallinta ja lupahallinto sekä henkilöstön luotettavuuden hallinta. Operatiivinen osasto vastaa myös yllä mainittuihin asiakokonaisuuksiin liittyvästä viranomaisyhteistyöstä, jota toteutetaan aktiivisesti poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa²⁸.

3.3 Turvallisuuspäällikön vastuut organisaatioturvallisuuden johtamisessa Satakunnan lennostossa

Turvallisuuspäällikkö kuuluu operatiivisen osaston operatiiviselle sektorille ja toimii lennoston turvallisuusalan asiantuntijana. Seuraavassa luettelossa on poimittu turvallisuuspäällikön tehtävänkuvauksesta lennoston organisaatioturvallisuuden kannalta tärkeimmät vastuut²⁹:

- johtaa lennoston turvallisuustoimintaa ja koordinoi lennoston kokonaisturvallisuutta
- toimii johdon asiantuntijana riskienhallinnassa sekä turvallisuustoiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa
- johtaa lennoston ja sen alaisten yksiköiden turvallisuussuunnitelmien ja –ohjeiden laatimista ja ylläpitämistä
- vastaa henkilöstön turvallisuushallinnasta (luotettavuuden hallinta) sekä pääsyoikeuksien hallinnasta
- vastaa turvallisuusselvityksistä ja vaitiolovakuuksista pl. palvelukseen ottoon liittyvät
- valvoo ja johtaa turvallisuuden lupahallintoa (pääsylupamenettely, perehtymisoikeudet, henkilökortit, lupatodistukset)

²⁷ SATLSTO HSM 017, 18.12.2009 asiakirja HF1582

²⁸ sama

²⁹ Tehtävänkuvaus, Osastoesiupseeri 1152 SALTSTO

- johtaa lennoston tietoturvallisuusjärjestelyjä ja valvoo salassa pidettävän materiaalin käsittelyä ja säilytystä
- johtaa ja valvoo lennoston kohteiden tilaturvallisuuden sekä teknisen turvallisuusvalvonnan kehittämistä
- vastaa lennoston tilaturvallisuussuunnitelman ylläpidosta ja kehittämisestä
- vastaa lennoston turvallisuustilannekuvan muodostamisesta
- vastaa turvallisuustilanteen ja siinä tapahtuvien muutosten informoinnista lennoston johdolle ja avainhenkilöille sekä raportoi turvallisuustilanteesta
- suunnittelee ja johtaa turvallisuuskoulutuksen
- viranomaisyhteistyön ja –yhteyksien ylläpitäminen omaan toimialaan liittyen
- vastaa työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin valvonnasta turvallisuuden vastuualueella

Tehtäväkuvauksessa turvallisuuspäällikön tehtävän tarkoitus määritellään seuraavasti:

Turvallisuuspäällikkö suunnittelee, ohjeistaa, koordinoi ja valvoo lennoston kokonaisturvallisuuden järjestelyt sekä turvallisuustoiminnan yli yksikkö- ja toimialarajojen. Tehtävässä korostuu riskienhallinta, pitkäjänteinen suunnittelu ja kehittäminen sekä kokonaisturvallisuuden koordinointi. Tehtävänhoitajan on tunnettava hyvin lennoston kaikkien toimialojen tehtävät ja toimintaperiaatteet tehtävästä suoriutumiseksi. Turvallisuuspäällikkö ylläpitää lennoston suunnitelmavalmiutta oman toimialansa osalta. Tähän kuuluvat riskienhallintasuunnitelmat, tilaturvallisuussuunnitelmat, toipumissuunnitelmat, operatiiviset suunnitelmat sekä muut turvallisuusjohtamista tukevat suunnitelmat...³⁰

Turvallisuuspäällikön vastuut lennoston organisaatioturvallisuudesta on esitetty kuviossa 3.

³⁰ Tehtäväkuvaus, Osastoesiupseeri 1152 SALTSTO

Kuvio 3. Turvallisuuspäällikön vastuut lennoston organisaatioturvallisuudesta.

Turvallisuuspäälliköllä on alaisinaan turvallisuusupseeri, tietoturvallisuuspäällikkö, pelastusupseeri sekä vartiostossa palvelevat sotilaspoliisialiupseerit. Turvallisuusupseerin vastuulla on turvallisuustoimialan päivittäisrutiineista huolehtiminen, kuten pääsy- ja kulkuoikeuksien myöntäminen sekä vierailujen hallinta, teknisten valvontajärjestelmien käyttö, vartioston ohjaus ja valvonta sekä tarvittaessa turvallisuuspäällikön sijaistaminen³¹. Pelastusupseeri vastaa lennoston pelastustoimen järjestelyistä, suunnittelusta, suunnitelmavalmiudesta, koulutuksesta sekä pelastusalaan liittyvästä viranomaistoiminnasta ja -yhteydenpidosta³². Tietoturvallisuuspäällikkö toimii alansa asiantuntijana ja vastaa tietoturvallisuuden ohjeistuksesta, valvonnasta ja koulutuksesta³³. Vartioston sotilaspoliisialiupseerit vastaavat lennostolle käskettyjen sotilaspoliisitehtävien toteutuksesta, yleisen turvallisuuden ja järjestyksen ylläpidossa lennoston kohteilla sekä häiriötilanteiden hallinnasta vartiostolle käskettyjen vastuiden mukaisesti. Vahinko- tai onnettomuustapauksissa vartioston sotilaspoliisialiupseerit ovat lähes poikkeuksetta ensimmäisinä hälytettyinä paikalla ja he aloittavat pelastus- ja suojaustoimenpiteiden toteuttamisen tapahtumapaikalla³⁴.

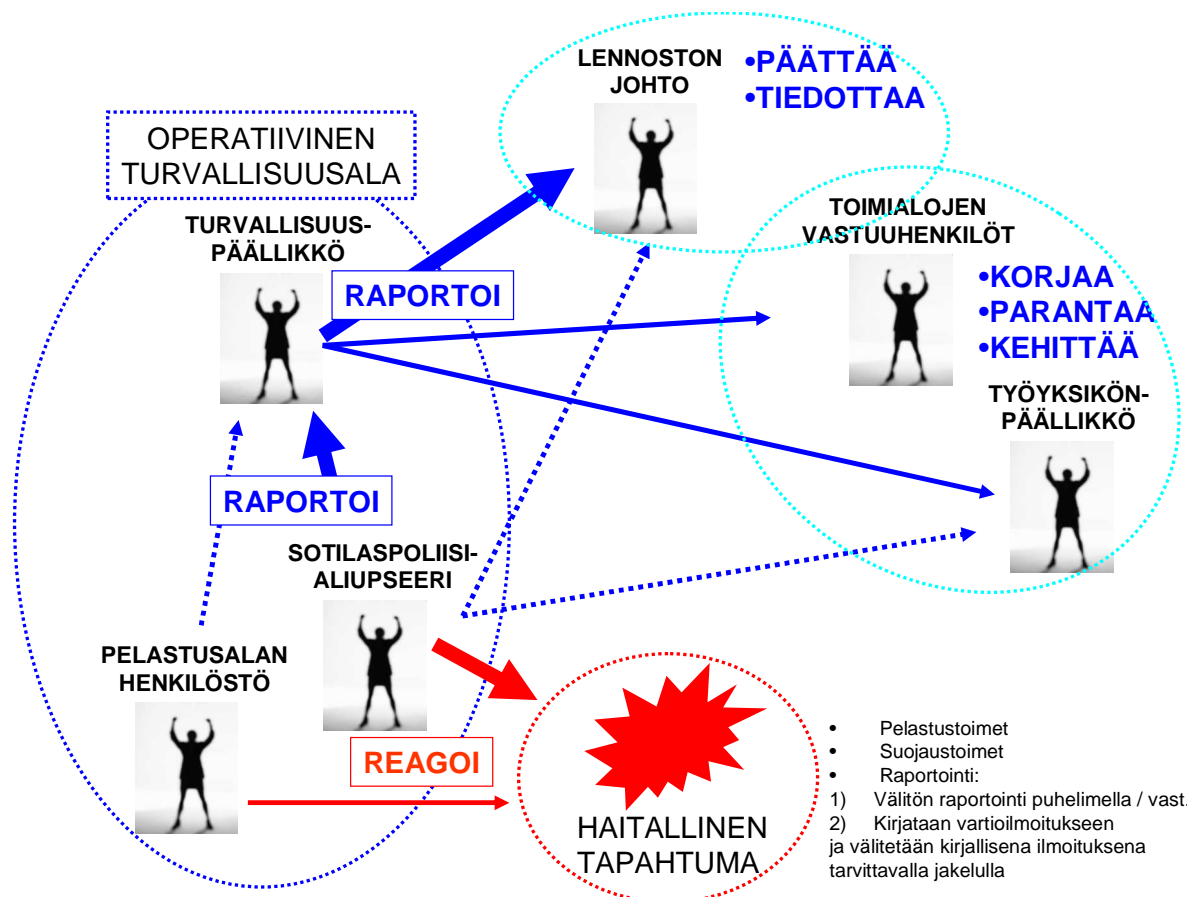
³¹ Turvallisuusupseerin tehtäväkuvaus.

³² Pelastusupseerin tehtäväkuvaus.

³³ Tietoturvallisuuspäällikön tehtäväkuvaus.

³⁴ Vartioston sotilaspoliisialiupseerin tehtäväkuvaus.

Tapahtuneissa turvallisuuspoikkeamissa tai havaituissa vaaratilanteissa vartioston sotilaspoliisialiupseerit raportoivat turvallisuuspäällikölle, kyseisen yksikön päällikölle sekä tarvittaessa lennoston johdolle ja toimialojen vastuuhenkilöille. Useimmissa tapauksissa raportoinnin lennoston johdolle ja toimialojen vastuuhenkilöille toteuttaa turvallisuuspäällikkö tehtävänkuvauksensa vastuiden mukaisesti. Turvallisuustilannekuvan ylläpito ja poikkeamista raportointi kuuluu turvallisuuspäällikön vastuulle ja siksi kaikki tiedot turvallisuuspoikkeamista välitetään hänelle. Havaitut turvallisuuspoikkeamat kirjataan vartioston vartioilmoituksiin, joista tuotetaan määräjain koosteet työyksiköiden päälliköille. Työpisteiden turvallisuuden kehittäminen toteutetaan työyksiköiden johdon omien havaintojen ja turvallisuuspoikkeamista tuotettujen koosteiden avulla. Esimerkki turvallisuuspoikkeamien raportoinnista on seuraavassa kuvassa³⁵.

Kuvio 4. Esimerkki turvallisuuspoikkeamien raportoinnista Satakunnan lennostossa.

³⁵ SATLSTO HSM 017, 18.12.2009 asiakirja HF1582

4 HENKILÖTURVALLISUUSHANKE

Tässä luvussa esittelen henkilöturvallisuushankkeen, sen tuotteet ja henkilöturvallisuusjärjestelmän toiminnan. Hankkeen kokonaisuuden ymmärtämiseksi olen avannut tähän lukuun lyhyesti myös hankkeen taustaa ja viitekehystä. Tätä tutkimusta laadittaessa ei henkilöturvallisuushenkilöstöä ollut mahdollista yksilöidä henkilöturvallisuuspäällikköä tarkemmin, koska keväällä 2012 käynnistetyn Puolustusvoimauudistuksen myötä tulevat Puolustusvoimien organisaatorakenteet ovat vielä vahvistamatta, joten henkilöstöstä on tarkemmin esitelty ainoastaan henkilöturvallisuuspäällikön tehtävät.

4.1 Hankkeen tausta ja viitekehys

Henkilöturvallisuushanke on määritelty Pääesikunnan henkilöstöosaston laatimassa hankesuunnitelmassa AF27891³⁶. Kyseessä on Pääesikunnan henkilöstöosaston johtama hanke, joka on ositettu kolmeen erilliseen oman toiminnallisen kokonaisuutensa muodostavaan osaan. Näiden kokonaisuuksien mukaisesti hanke on jaettu kolmeen erilliseen projektiin :

- Projekti 1: Henkilöturvallisuusjärjestelmä Puolustusvoimissa (HENKTURV)
- Projekti 2: Henkilöturvallisuuden riskienhallinta ja osaamisen kehittäminen (HERO)
- Projekti 3: Henkilöturvallisuuden tilannetietoisuus ja tietojen vaihto (HETIVA)

Yksinkertaisesti ilmaistuna hankkeen päämääränä on luoda Puolustusvoimille tarvittava osaaminen johtaa henkilöturvallisuutta ja toteuttaa henkilöturvallisuusriskien hallintaa sekä kehittää turvallisuuskulttuuria organisaatiossa. Luodulla kyvyllä on tarkoitus suojata Puolustusvoimien palveluksessa oleva henkilöstö heihin kohdistuvilta työstä, palveluksesta ja toimintaympäristöstä aiheutuvilta vaaroilta. Hankkeen aikataulu ja vaiheet on esitetty kuviossa 5.

Ensimmäisen projektin tehtävänä on valmistella perusteita projektien 2 ja 3 tehtäville, koota projektien tuotteista henkilöturvallisuuden kokonaisjärjestelmä sekä valmistella ja julkaista järjestelmän määrittävät normit. Lisäksi projekti 1 johtaa hankkeen tuotteiden käyttöönottamisen valmisteluja ja toteuttamista sekä omistaa hankesuunnitelman.

³⁶ PEHENKOS Hankesuunnitelma AF27891

Toisen projektin päämääränä on luoda joukko-osaston (vast) henkilöturvallisuustoiminnan järjestelyt (tehtävät, toimintamallit sekä menetelmät), henkilöturvallisuuden riskienhallinnan toimintamallit sekä palvelusturvallisuutta tukevien teknisten työkalujen tarvearviointi. Toisen projektin tavoitteena on tuottaa myös koulutusjärjestelmään valmisteltavat henkilöturvallisuuden edellyttämät osaamisen kehittämisen toiminnot, osaamisen kehittämistä tukeva keskeinen opetusmateriaali, henkilöturvallisuuden edellyttämät osaamisen hallinnan järjestelyt, sotavarustuksen turvallista käyttöä koskevien riskinarviointien toimintamalli sekä palvelusturvallisuutta tukevien teknisten työkalujen tarvearviointi ja hankinnat³⁷.

Kolmannen projektin tehtävänä on henkilöturvallisuuden tilannetietoisuuden edellyttämän luotettavan ja käyttökelpoisen tiedon määrittely, kokoaminen ja esittely sekä henkilöturvallisuustoiminnasta koottujen tietojen vaihtaminen ja hyödyntäminen. Projektilla on tavoitteena luoda henkilöturvallisuuden tilannekuva osana puolustusvoimien kokonaistilannekuvaa sekä järjestelmä jolla voidaan kirjata ja analysoida kaikki henkilöiden turvallisuuteen liittyvät tapahtumat tai saadut opit³⁸.

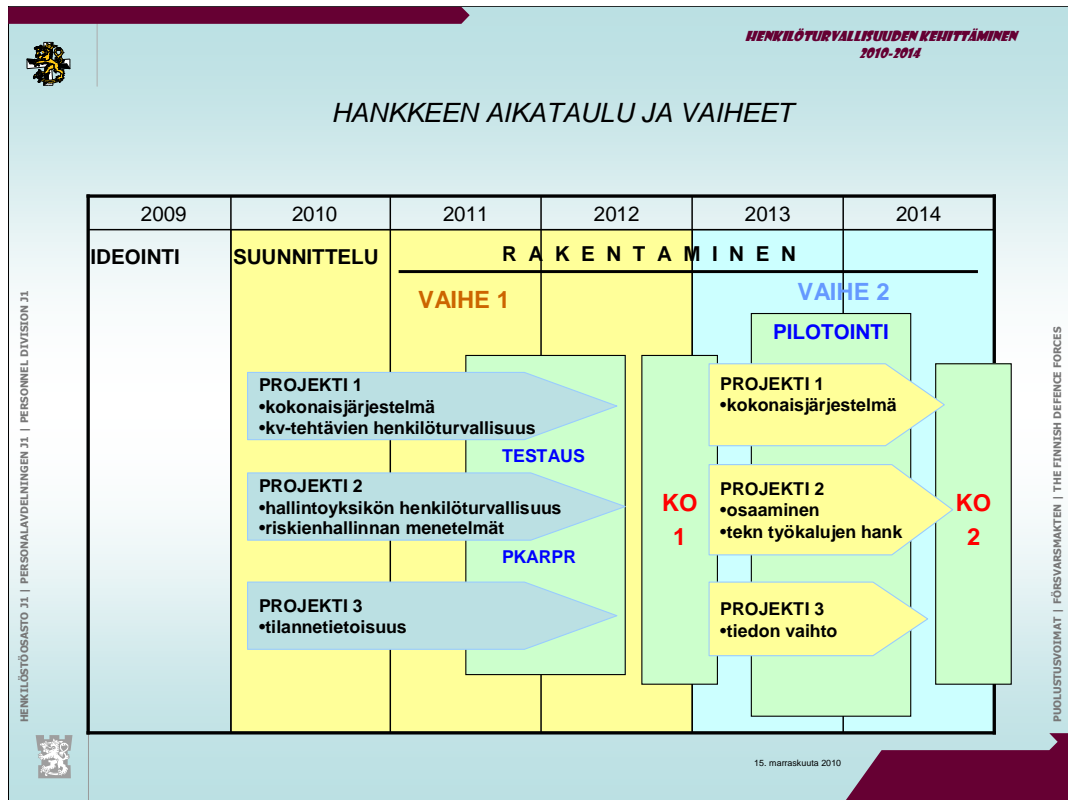
Hankkeen tehtävät ja niiden jako projekteihin³⁹:

- Henkilöturvallisuuden johtaminen ja työn järjestelyt puolustusvoimissa (PROJ1)
- Henkilöturvallisuuden riskienhallinnan menetelmät ja toimintamallit (PROJ2)
- Henkilöturvallisuustyön järjestelyt hallintoyksikössä (PROJ2)
- Henkilöturvallisuusosaamisen kehittäminen (PROJ2)
- Henkilöturvallisuuden tilannetietoisuuden edellyttämän luotettavan ja käyttökelpoisen tiedon määrittely, kokoaminen ja esittäminen (PROJ3)
- Henkilöturvallisuustoiminnasta koottujen tietojen vaihtaminen ja hyödyntäminen (PROJ3)

³⁷ PEHENKOS Hankesuunnitelma AF27891

³⁸ sama

³⁹ sama

Kuvio 5. Henkilöturvallisuushankkeen aikataulu ja vaiheet.⁴⁰

4.2 Hankkeen tuotteet

Hankkeen päätuotteena on tarkoitus luoda Puolustusvoimille henkilöturvallisuusjärjestelmä, jonka toiminta käsittää työ- ja palvelusturvallisuustoiminnan, muun henkilöturvallisuutta tuottavan toiminnan sekä eri toimijoiden välisen yhteistoiminnan. Järjestelmän luomiseksi hanke on tuottanut seuraavat tuotteet:⁴¹

- henkilöturvallisuuskonsepti ja sen normiohjaus
- henkilöturvallisuuden toimintamallit ja –menetelmät
- tutkittua tietoa henkilöturvallisuuden toteuttamiseksi
- tilannekuvajärjestelmä henkilöturvallisuuden seuraamiseksi
- tekniset työkalut tilannekuvan muodostamiseksi ja raportoinnin toteuttamiseksi
- henkilöturvallisuuden osaamisen kehittäminen ja koulutusjärjestelmä
- asiantuntijatuki

Näitä tuotteita on hyödynnetty hankkeen valmistelussa, henkilöturvallisuusjärjestelmää määriteltäessä sekä testausvaihetta valmisteltaessa. Hankkeen edetessä kehitettävänä kohteena on henkilöturvallisuusjärjestelmä, jonka tuotteina ovat⁴²:

⁴⁰ PEHENKOS Hanke suunnitelma AF27891

⁴¹ PEHENKOS ak AH7817 (luonnos 20.2.2012)

⁴² sama

- o henkilöturvallisuusnormit
- o henkilöturvallisuushenkilöstö
- o henkilöturvallisuuden tilannekuva
- o henkilöturvallisuuden riskienhallinta

Jatkossa keskityn tässä tutkimuksessa näiden neljän tuotteen tarkasteluun, koska hanke on edennyt jo siihen vaiheeseen, että nämä neljä tuotetta ovat kehitettävissä. Aikaisemmat tuotteet ovat toimineen perustana näiden neljän päätuotteen luomiseksi.

4.3 Henkilöturvallisuusjärjestelmän toiminta

4.3.1 Henkilöturvallisuuden prosessi

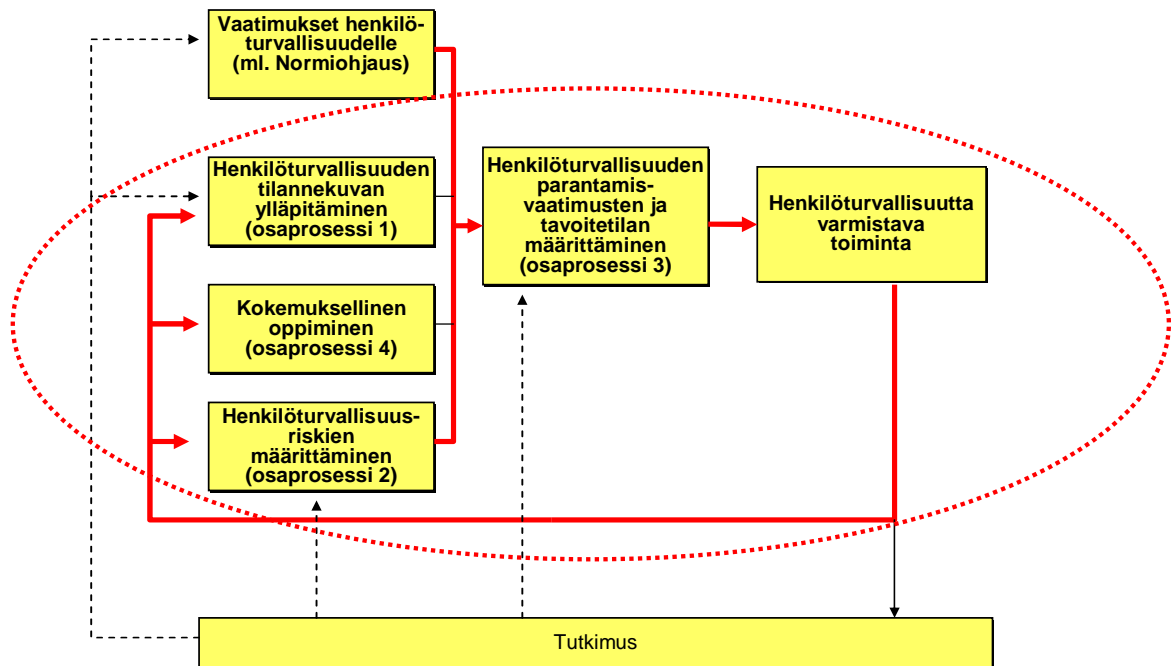
Henkilöturvallisuusjärjestelmä muodostuu neljästä osakokonaisuudesta, joita ovat henkilöturvallisuutta säätelevät määräykset ja normisto, henkilöturvallisuushenkilöstö, henkilöturvallisuuden tilannekuva sekä henkilöturvallisuuden riskienhallinta. Henkilöturvallisuuden johtamisen keskeisenä periaatteena on esimiehen vastuu kaikilla organisaatiotasolla, jolloin vastuu organisaation henkilöturvallisuudesta on aina joukon toimintaa johtavalla esimiehellä. Esimiesten johtamistoiminnan tueksi organisaatioihin nimetään päätoimiset henkilöturvallisuuden asiantuntijat ja tässä tutkimusraportissa oletuksena on, että jokaisessa joukko-osastossa on henkilöturvallisuuspäälliköksi (vast.) nimetty päätoiminen henkilöturvallisuuden asiantuntija. Tutkimusraporttia laadittaessa (kevät 2012) Puolustusvoimien uudistaminen on kesken, joten vahvistusta tulevista organisaatiotasosta ei ole käytettävissä.⁴³

Nämä neljä osakokonaisuutta ovat käytännön välineitä henkilöturvallisuuden prosesseille, joilla luodaan perusteet henkilöturvallisuustoiminnan järjestelyille sekä vastuiden määrittämiselle organisaation eri tasoilla ja mahdollistetaan kokonaisprosessin päätuotteena oleva henkilöturvallisuutta varmistava toiminta. Kokonaisprosessin toiminta edellyttää kaikkien osakokonaisuuksien toimivuutta ja sen toiminnan varmistaminen kuuluu henkilöturvallisuuspäällikön vastuulle. Kokonaisprosessi on esitetty kuviossa 6, jossa joukko-osaston toteuttama henkilöturvallisuustoiminta on ympäröity punaisella soikiolla. Osaprosessien 1,2 ja 4 avulla tuotetaan syötteet osaprosessiin 3, jonka perusteella tuotetaan henkilöturvallisuutta varmistava toiminta. Toimintaa arvioidaan ja analysoidaan jatkuvasti osaprosessien 1,2 ja 4 avulla. Taustalla vaikuttavat henkilöturvallisuudelle asetetut vaatimukset⁴⁴.

⁴³ PEHENKOS ak AH7817 (luonnos 20.2.2012)

⁴⁴ PEHENKOS Hankesuunnitelma AF27891

Henkilöturvallisuuden varmistaminen joukko-osastossa

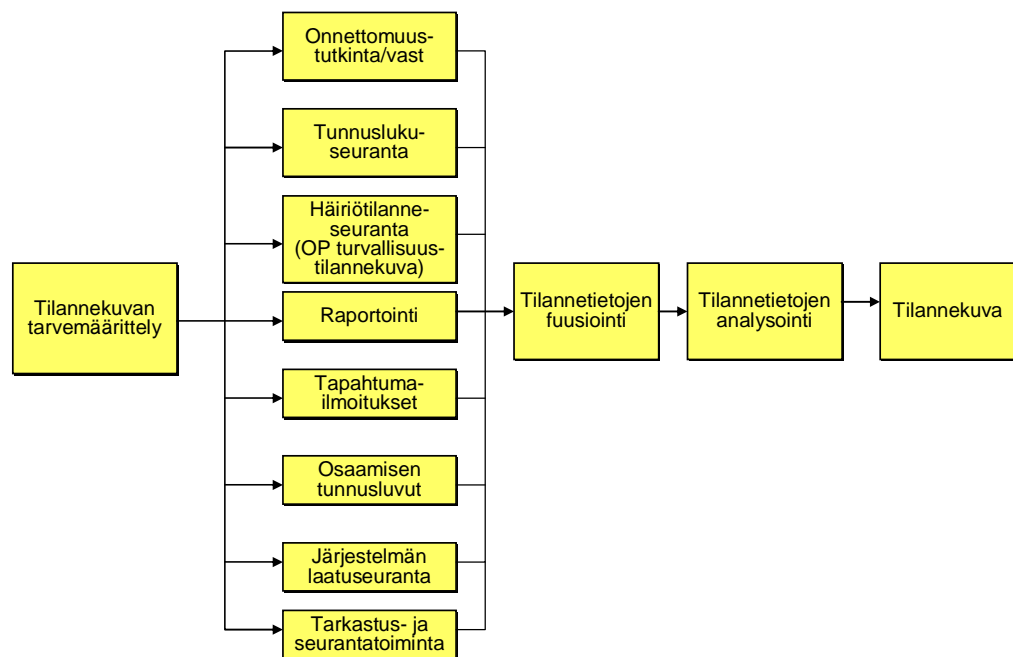
Kuvio 6. Henkilöturvallisuuden varmistaminen joukko-osastossa.⁴⁵

Henkilöturvallisuuden johtamiseksi luodaan hallintoyksikössä riittävä tilannetietoisuus siitä mitä vaaroja on olemassa, mitä uhkia on havaittu ja miten niitä voidaan torjua, vähentää tai saattaa hyväksyttävälle tasolle. Tilannetietoisuus luodaan henkilöturvallisuustilannekuvalla (osaprosessi 1), riskiarvioinneilla, työpaikkaselvityksillä, tutkimuksista saatavalla tiedolla sekä tapahtumatiedoilla. Henkilöturvallisuustilannekuva muodostuu useiden eri tilannekuvien tietojen yhdistämisellä, joista tärkeimpiä ovat henkilöstöalan tilannekuva ja operatiivisen alan turvallisuustilannekuva.⁴⁶ Tilannekuvajärjestelmän avulla kaikki tieto kerätään yhteen ja se välitetään tietoa tarvitseville toimijoille. Tilannetietoisuuden ja -kuvan tavoitteena on, että havainnot tapahtumista ja tilanteesta tavoittavat tarvittavat toimijat, havainnot analysoidaan ja organisaatiossa tehdään tarvittavat ennaltaehkäisevät toimenpiteet. Esimerkki henkilöturvallisuuden tilannekuvan ylläpitämisestä on esitetty kuviossa 7.

⁴⁵ PEHENKOS Ohje ak AH7817 (luonnos 20.2.2012)

⁴⁶ sama

Henkilöturvallisuuden tilannekuvan ylläpitäminen hallintoyksikössä

Kuvio 7. Henkilöturvallisuuden tilannekuvan ylläpitäminen hallintoyksikössä.⁴⁷

Turvallisuustilannekuvan tueksi toteutetaan henkilöturvallisuusriskien järjestelmällinen tunnistaminen ja seuranta (osaprosessi 2). Henkilöturvallisuusriskien määrittelyksi kartoitetaan yksiköiden toiminnot, suunnitellaan riskien analysointi hallintoyksikön näkökulmasta, tunnistetaan vaarat, määritellään riskien suuruus ja luokitellaan riskit. Riskien luokittelussa käytetään Puolustusvoimien voimassa olevaa ohjeistusta riskienhallinnan toteutuksesta, jossa riskit luokitellaan viisiportaisella asteikolla merkityksettömästä sietämättömään.⁴⁸

Kokemuksellinen oppiminen hyödynnetään henkilöturvallisuusriskien hallinnassa kokoamalla ja analysoimalla vaara- ja vahinkohavainnot tietovarannoksi sekä käyttämällä tätä tietovarantoa riskiarvioiden laadinnassa ja toimintaohjeiden laadinnassa. Tähän tietovarantoon kerätään kaikkien Puolustusvoimien toimijoiden ilmoittamat tiedot vaara- ja vahinkotilanteista sekä havaituista hyvistä käytänteistä. Tällä tietovarannolla ja sen tietojen analysoinnilla tuetaan päätöksentekoa ja johtamista. Esimerkki tämän tietovarannon käytöstä on esitetty kuviossa 8.

⁴⁷ PEHENKOS ak AH7817 (luonnos 20.2.2012)

⁴⁸ PETURVOS PAK 01:04 HB83 22.12.2004

Linjaorganisaation lisäksi myös vastuulliset toimialajohtajat voivat hyödyntää tätä toiminnallisuutta omien toimialojensa kehittämisessä.⁴⁹ Kolbin⁵⁰ vuonna 1984 luoma kokemuksellisen oppimisen syklinen malli havainnollistaa tietovarannon mahdollisuudet henkilöturvallisuuden kehittämisessä ja organisaation jatkuvassa oppimisessa. Kolbin kokemuksellisen oppimisen syklissä on neljä vaihetta: käytännön kokemukset, tarkkailu ja reflektointi, aktiivinen kokeilu ja abstrakti käsitteellistäminen. Tietovarantoon voidaan kirjata kokemukset, havainnot sekä havaitut hyvät käytänteet ja analysoida niitä tutkimuksella saavutettujen mallien avulla. Henkilöturvallisuuden edistämisen kannalta yhtenä tärkeimpänä tavoitteena on oppia aikaisemmista kokemuksista ja kehittää toimintaa turvallisemmaksi kokemuksellisen oppimisen kautta.

Tietovarantona testausvaiheessa on käytetty PV TAVA-ohjelmistoa, joka toimii pohjana tulevalle ohjelasovellukselle. PV TAVA on Puolustusvoimien tapaturmia ja vaaratilanteita käsittelevä Sofor Oy:n tuottama ilmoitussovellus (ohjelmisto), jota testataan Pohjois-Karjalan Prikaatissa testausvaiheessa.⁵¹ Tulevaa ohjelasovellusta kehitetään edelleen testausvaiheen jälkeen ja siihen on toiminnallisessa vaatimusmäärittelyssä asetettu seuraavat ilmoitusvaatimukset⁵²:

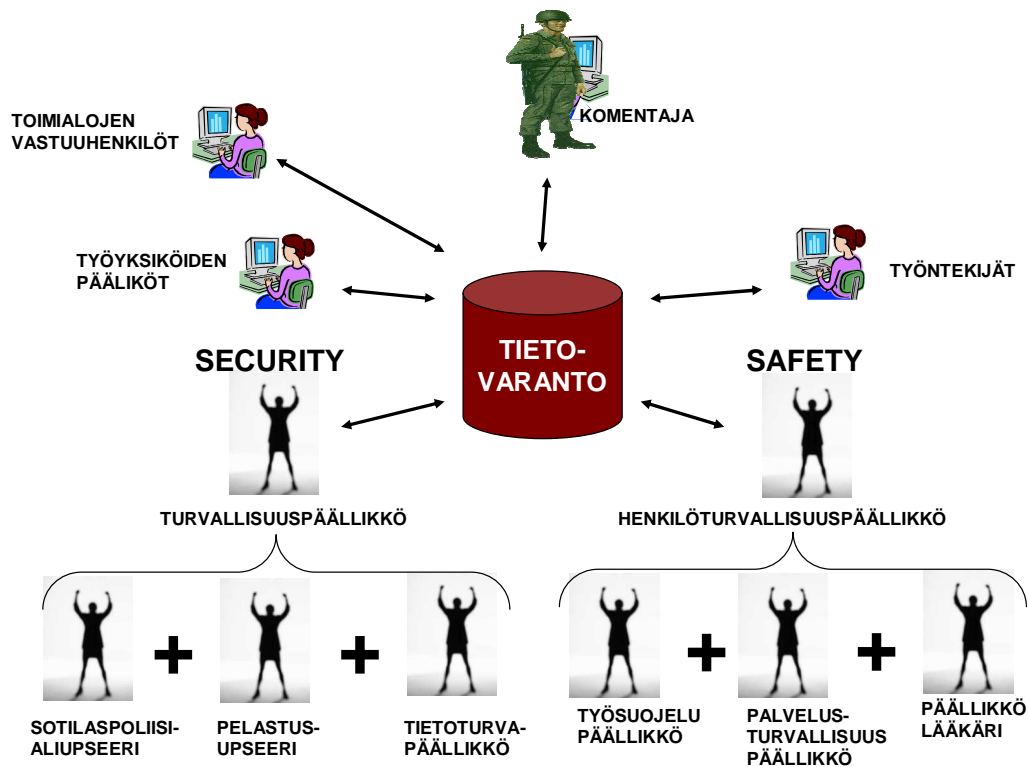
1. Henkilöturvallisuustapahtumat
 - a. vaarahavainnot (vaarailmoitus)
 - b. vaaratapahtumat (vaarahavainto)
 - c. henkilövahingot (tapaturmat, ml. kuolema)
2. Psykkinen väkivalta (epäasiallinen kohtelu, häirintä, simputus, epätasa-arvo)
3. Fyysinen väkivalta
4. Terveyshaittaepäily
5. Ympäristövahingot
6. Vaurioilmoitus
7. Liikennevahinko
8. Materiaalivahinko
9. KRIHA-vahinko
10. KV-vahinko

⁴⁹ PEHENKOS Ohje AH7817 (luonnos 20.2.2012)

⁵⁰ Kolb, 1984

⁵¹ MERIVE Pöytäkirja DH3758

⁵² PEHENKOS Pöytäkirja AI3785

Kuvio 8. Esimerkki henkilöturvallisuuden tietovarannon käytöstä.⁵³

4.3.2 Henkilöturvallisuuden toimintaohjelma

Henkilöturvallisuustoiminta sovitetaan hallintoyksiköiden toimintaan laatimalla henkilöturvallisuuden toimintaohjelma, joka on keskipitkän aikavälin suunnitelma (4-6 vuotta) ja joka viestii johdon henkilöturvallisuudelle asettaman tavoite- ja tahtotilan. Hallintoyksikkö vastaa toimintaohjelmastaan ja ohjelman valmisteluvastuu on henkilöturvallisuuspäälliköllä. Toimintaohjelman laatiminen perustuu seuraaviin asioihin⁵⁴:

- Puolustusvoimien henkilöturvallisuuskonsepti
- Henkilöturvallisuuden järjestelmänormi
- Ylemmän johtoportaan toimintakäskyt
- Hallintoyksikön toimintaympäristö ja sen erityispiirteet
- Hallintoyksikön tilannetietoisuus ja toiminnan perusajatus

Toimintaohjelma on kiinteä osa TRSS-prosessia, PARSU-prosessia ja osaamisen hallinnan prosessia. Henkilöturvallisuuden toimintaohjelmaan sisältyy alaohjelmia, joista osa on lakisäätöisiä työnantajalle käskettyjä velvollisuuksia. Alaohjelmia ovat:

- Työsuojelun toimintaohjelma (lakisäätöinen⁵⁵)

⁵³ PEHENKOS Pöytäkirja AI3785

⁵⁴ PEHENKOS Ohje AH7817 (luonnos 20.2.2012)

⁵⁵ Työturvallisuuslaki (738/2002)

- Työterveyshuollon toimintaohjelma (lakisääteinen⁵⁶)
- Työhyvinvoinnin toimintaohjelma
- Työpaikkaselvitysten toteuttamissuunnitelma

Henkilöturvallisuuden toimintaohjelma on kiinteä osa hallintoyksikön organisaatioturvallisuutta sekä pelastus- ja turvallisuussuunnittelua. Toimintaohjelmasta kirjataan keskeiset tavoitteet, vaatimukset ja resurssit hallintoyksiköiden toimintakäskyihin ja ohjelma on pidettävä kaikkien henkilöstöryhmien saatavilla. Siinä kuvataan hallintoyksikön henkilöturvallisuuden varmistamisen perusajatus, perustiedot hallintoyksiköstä ja sen toimipisteistä, henkilöturvallisuuden nykytila, vaarojen tunnistaminen ja riskienhallinnan toteutus, lääkintähuollon ja työterveyshuollon järjestelyt, poikkeamatilanteiden hallinta, henkilöturvallisuuden yhteistoiminta sekä hallintoyksikön sisäisten että ulkoisten toimijoiden kanssa, henkilöturvallisuuden toimintalinjat ja tavoitteet, ensiapu, henkilöturvallisuuskoulutus, viestintä ja tiedottaminen, henkilöturvallisuuden auditointi sekä johdon katselmukset henkilöturvallisuuteen liittyen. Aikaisemmin mainitut henkilöturvallisuuden alaohjelmat ovat ohjelman liitteinä. Esimerkki henkilöturvallisuuden toimintaohjelman sisällöstä on liitteessä 3.⁵⁷

4.3.3 Henkilöturvallisuuspäällikön tehtävät

Hallintoyksikön henkilöturvallisuuspäällikölle on asetettu seuraavat osaamisvaatimukset:⁵⁸

- Hallitsee henkilöturvallisuuden kokonaisuuden ja sen merkityksen henkilöstön hyvinvoinnille sekä vaikutukset puolustusvoimien maineenhallintaan ja kansalaisten maanpuolustustahtoon.
- Hallitsee henkilöturvallisuuden riskienhallintamenetelmät ja osaa soveltaa niitä työn ja palveluksen turvallisuuden ja terveellisyyden varmistamiseen.
- Hallitsee henkilöturvallisuuden tilannetietoisuuden ylläpitämiseen käytettävät menettelyt sekä ohjaa ja tukee linjaorganisaatiota niiden käytössä.
- Hallitsee työsuojelun yhteistoimintasopimukset sekä työnantajan ja henkilöstön välisen työsuojelun yhteistoiminnan järjestämistavat.
- Tuntee henkilöturvallisuusnormiston ja muun henkilöturvallisuutta koskevan ohjeistuksen sekä näiden valmisteluprosessit.
- Tuntee oman hallintoyksikkönsä toiminnassa käytettäviin asejärjestelmiin, koneisiin, kalustoihin, välineisiin ja materiaaleihin liittyvät henkilöturvallisuutta vaarantavat

⁵⁶ Työterveyshuoltolaki (1383/2001)

⁵⁷ PEHENKOS Ohje AH7817 (luonnos 20.2.2012)

⁵⁸ sama

tekijät sekä ohjaa ja tukee linjaorganisaatiota näistä tekijöistä aiheutuvien riskien hallinnassa.

- Tuntee oman hallintoyksikkönsä toimintaan liittyvät henkilöstön turvallisuutta ja terveyttä (fyysinen ja henkinen terveys) uhkaavat vaaratekijät sekä ohjaa ja tukee linjaorganisaatiota näistä tekijöistä aiheutuvien riskien hallinnassa.
- Tuntee ergonomian sekä fysikaalisten, kemiallisten ja biologisten vaaratekijöiden merkityksen henkilöstön turvallisuudelle ja terveydelle.
- Ymmärtää työturvallisuus- ja työsuojelulainsäädännön sekä niiden soveltamisen.

Lisäksi henkilöturvallisuusasiantuntijoiden (henkilöturvallisuuspäällikön) tehtäväkuvauksiin on sisällytettävä seuraavat asiat:⁵⁹

- Vastaa hallintoyksikön oman toimintansa henkilöturvallisuusriskien kartoittamisesta ja toimipaikkojen arviointien yhtenäistämistä.
- Ylläpitää ja kehittää hallintoyksikön henkilöturvallisuuden toimintaohjelmaa. Siinä määritetään henkilöturvallisuustoiminnan periaatteet, päämäärät, velvoitteet ja toimintamallit sekä toiminnan tavoitteet.
- Toimeenpanee henkilöturvallisuuden riskienhallinnan prosessin hallintoyksikössä sekä johtaa hallintoyksikön toiminnan aikaansaamien henkilöturvallisuusriskien arvioinnin ja määrittämisen sekä riskien hallintakeinot.
- Seuraa henkilöturvallisuutta koskevaa osaamisen tilannetta hallintoyksikössään. Toimeenpanee osaamisen kehittämisen toimenpiteet.
- Seuraa henkilöturvallisuuden tilannetta hallintoyksikössä ja valmistelee sitä koskevat raportit. sekä huolehtii, että hallintoyksikön henkilöstö saa käyttöönsä henkilöturvallisuustyössä tarvittavat tiedot.
- Kokooa henkilöturvallisuuteen vaikuttavat vaara- ja vahinkoilmoitukset sekä henkilöturvallisuustilanteen parantamisen kannalta hyödylliset kokemukset joukon toiminnasta. Analysoi ja jakaa tarvittavat tiedot hallintoyksikön henkilöstölle sekä välittää ne ylemmälle johtoportaalle.
- Valmistelee henkilöturvallisuuden kehittämistä koskevia esityksiä ylemmälle johtoportaalle sekä järjestää työturvallisuuden yhteistoiminnan omassa hallintoyksikössä sekä niiden puolustusvoimien kumppaneiden ja yhteistoimintaorganisaatioiden kanssa, joiden kanssa kyseisellä hallintoyksiköllä on yhteistä toimintaa.

⁵⁹ PEHENKOS Ohje AH7817 (luonnos 20.2.2012)

- Järjestää koko hallintoyksikköä koskevat henkilöturvallisuuteen kohdistettavat auditoinnit sekä hallintoyksikön johdon tekemät henkilöturvallisuuden katselmoinnit.

Henkilöturvallisuuspäällikkö on ainut henkilöturvallisuuden asiantuntija hallintoyksikön tasalla jonka osaamisvaatimukset on hankkeessa erikseen määritelty. Hallintoyksiköstä riippuen henkilöturvallisuushenkilöstöön voivat kuulua henkilöturvallisuuspäällikön lisäksi seuraavat asiantuntijat: työsuojelupäällikkö, palvelusturvallisuuspäällikkö ja päällikkölääkäri.

Henkilöturvallisuuspäällikön tukena on henkilöturvallisuustoimikunta, joka järjestetään hallintoyksikössä sen toiminnan, toimintaympäristön, resurssien ja riskien tasoihin suhteutetulla tavalla. Kiinteää kokoonpanoa toimikunnalle ei ole määritelty. Toimikunta kokoontuu määräajoin ja käsittelee työsuojeluasiat, liikenne-, työterveys-, palo- ja pelastusasiat, palvelusturvallisuustapahtumat, työhyvinvointiin liittyvät asiat sekä tarvittavat tilastot ja raportoivat tunnusluvut.⁶⁰

4.3.4 Hankkeen käyttöönotto, testaustoiminta ja havainnot testausvaiheesta

Hankkeen testausvaihe toteutetaan Pohjois-Karjalan Prikaatissa 1.7.2011 – 31.6.2012 ja testivaihe on tätä raporttia kirjoitettaessa edelleen kesken. Testaus toteutetaan neljässä vaiheessa: 1) valmistelu ja koulutus (1.1.-10.7.2011), 2) testaus I (11.7.-31.12.2011), 3) testaus II (1.1.-10.7.2012) ja 4) analysointi ja raportointi (10.7.-30.9.2012). Testauksesta on vuoden 2011 loppuun mennessä toteutettu valmistelut ja ensimmäinen testausvaihe (11.7.-31.12.2011), joka oli jaettu neljään erilliseen testikäyntiin. Jokaiselle käynnille oli määritelty erillinen testikysymys. Testikäyntien tärkeimmät kysymykset olivat⁶¹:

1. Miten testattavat riskienhallintaprosessit ja menetelmät soveltuvat joukko-osaston riskienhallintaan?
2. Miten PV TAVA-ohjelma soveltuu joukko-osaston riskienhallintaan?
3. Miten vaara- ja vahinkoilmoitusten laatiminen ja käsittely hallintoyksikössä toteutetaan?
4. Soveltuuko PV TAVA harjoitus- tai ampumakäskeyjen riskikartoitukseen ja miten uhka- sekä vaarakortit toimivat järjestelmässä?
5. Miten henkilöturvallisuustiimi toimii ja miten henkilöturvallisuus ilmentyy prikaatin johdon toiminnassa?

⁶⁰ PEHENKOS Ohje AH7817 (luonnos 20.2.2012)

⁶¹ PEHENKOS Suunnitelma AH7865

Testausvaiheen merkittävimmät havainnot riskienhallinnan osalta ovat onnistuminen riskikartoituksen teossa turvallisuustiiminä sekä tarve kehittää henkilökunnan riskienhallinnan osaamista. PV TAVA osoittautui toimivaksi järjestelmäksi ja järjestelmän ilmoitusten toiminnallisuus osoittautui toimivaksi. Ohjelmalla kyetään toteuttamaan harjoitusten riskiarvioinnit ja seuraamaan riskitasoja vaaratilannekorttien avulla. PV TAVA:n ja ilmoitusmenettelyn avulla kyetään luomaan henkilöturvallisuuden tietovarantoon käytettävää informaatiota.⁶²

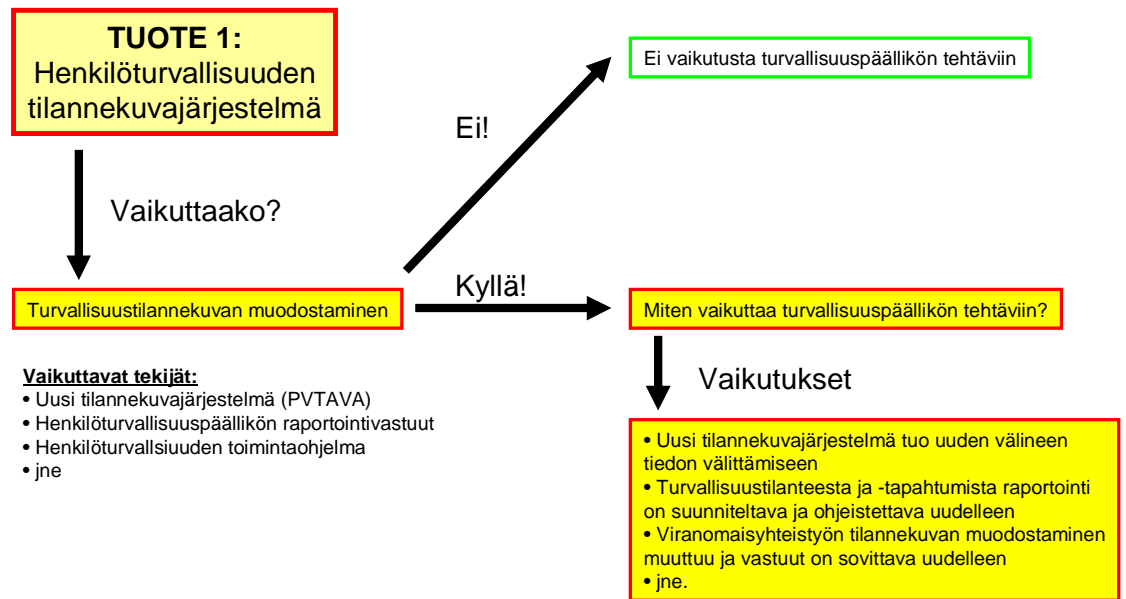
5 HENKILÖTURVALLISUUSJÄRJESTELMÄN VAIKUTUKSET SATAKUNNAN LENNOSTON TURVALLISUUSPÄÄLLIKÖN TEHTÄVIIN

Analysoin henkilöturvallisuusjärjestelmän vaikutuksia Satakunnan lennoston turvallisuuspäällikön tehtäviin sen tuottamien tuotteiden mukaisesti, koska tuotteet yhdessä ohjeistuksen ja koulutuksen kanssa muodostavat henkilöturvallisuuden uuden konseptin josta käytetään nimitystä henkilöturvallisuusjärjestelmä⁶³. Toteutin analyysin henkilöturvallisuusjärjestelmän tuotteiden mukaisesti neljässä osakokonaisuudessa: 1) tilannekuva, 2) riskienhallinta, 3) henkilöstö sekä 4) henkilöturvallisuuden toimintaohjelma ja henkilöturvallisuusnormisto. Analyysissä pyrin nostamaan esille selkeitä ja toiminnallisia asioita joiden arvioin vaikuttavan turvallisuuspäällikön tehtävään. Havainnot on kirjattu jokaisen luvun loppuun sijoitettuun tiivistelmään. Tämän analyysin perusteella kirjoitin pohdinnan ja yhteenvedon, jotka perustuvat analyysivaiheesta saatuun tietoon ja tutkijan omaan osaamiseen Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuuden johtamisesta.

Toteutin analyysin siten, että vertasin erikseen jokaista neljää henkilöturvallisuusjärjestelmän tuotetta laatimaani kuvioon turvallisuuspäällikön vastuista Satakunnan lennoston organisaatioturvallisuudesta. Vertailussa huomioin kyseisen henkilöturvallisuusjärjestelmän tuotteen sisällön, vertasin sitä jokaiseen turvallisuuspäällikön vastuulla olevaan erilliseen vastuuseen ja arvioin vaikuttavuuden vastaamalla *kyllä* tai *ei*. Mikäli johonkin vastuuseen tuli *kyllä*-vastaus, analysoin sen vastuun osalta vaikutukset edelleen eli miten asia vaikuttaa turvallisuuspäällikön tehtävään. Vaikutukset on ilmaistu jokaista osa-aluetta esittävissä kuviossa ja tarkennettu tekstissä. Esimerkki vaikutusten arvioinnista on esitetty kuviossa 9.

⁶² PEHENKOS Raportti AI1889

⁶³ PEHENKOS Ohje AH7817 (luonnos 20.2.2012)

Kuvio 9. Esimerkki analyysin toteutusperiaatteesta.

5.1 HETIVA:n tuottaman ohjelasovelluksen (tilannekuvajärjestelmän) vaikutukset

Lennoton turvallisuustilannekuvan tuottamiseksi henkilöturvallisuushanke tuottaa kokonaan uuden ohjelasovelluksen (PV TAVA tai sen seuraaja), joka kokoaa henkilöturvallisuuden tietovarannon tarvitsijoiden käyttöön. Tämä tuleva ohjelasovellus kokoaa runsaasti operatiivisen turvallisuusalan kanssa päällekkäistä organisaatioturvallisuutta koskevaa tietoa. Nykyisellään useat henkilöturvallisuustapahtumat (vaarahavainnot, vaaratapahtumat ja henkilövahingot), fyysinen väkivalta, liikennevahingot ja osittain myös psyykinen väkivalta ilmoitetaan operatiivisen osaston turvallisuustoimialalle, lisätään turvallisuustilannekuvaan ja raportoidaan turvallisuuspäällikön kautta eteenpäin.

Turvallisuuspäällikkönä saamieni kokemusten ja lennoston vartioilmoitusten⁶⁴ perusteella useimmat näistä ilmoituksista tulee sotilaspoliisihenkilöstöltä, jotka joko havaitsevat vaaratilanteen tai ovat selvittämässä turvallisuuspoikkeamaa (esim. henkilöturvallisuustapahtumaa). Vaarahavainnot raportoidaan operatiiviselta turvallisuusosalta usein määräaikaisilmoituksissa, mutta materiaali- tai henkilövahinkoja aiheuttaneet tapahtumat raportoidaan välittömästi lennoston johdolle, kyseisen yksikön päällikölle sekä turvallisuuspäällikölle. Tulevassa henkilöturvallisuuden konseptissa tämä ilmoitusmenettely täydentyy uuden ohjelasovelluksen myötä, joka mahdollistaa tiedon välittämisen kerralla kaikille tarvitsijoille ja samalla tiedosta muodostuu tietovaranto, jota voidaan hyödyntää uhka- ja riskiarviointeja laadittaessa.

Uuden ohjelasovelluksen käyttöönotto aiheuttaa tarpeen uudistaa operatiivisten turvallisuustapahtumien ilmoituskäytäntö. Hallintoyksikön tasolla on analysoitava tarkasti erilaisten tapahtumien ilmoitusmenettely siten, että tarvittavat ilmoitukset tavoittavat halutut henkilöt ajoissa. Operatiiviselta puolelta tulevat vahinkoilmoitukset edellyttävät usein välitöntä ilmoitusmenettelyä, mutta samalla ne edellyttävät raportointia henkilöturvallisuuden tietovarantoon. Esimerkkinä voidaan mainita vaikka liikenneonnettomuus, jossa tapahtuu henkilövahinko: tapahtuma on raportoitava välittömästi lennoston johdolle ja turvallisuuspäällikölle, mutta siitä on laadittava ilmoitus myös henkilöturvallisuuden ohjelasovellukseen. Ilmoitusmenettelyn on tuettava sekä operatiivisen turvallisuuden että henkilöturvallisuuden vaatimuksia. Analysoinnissa on otettava huomioon myös eri turvallisuustoimijoiden raportointivastuut eli kuka vastaa erilaisten turvallisuustapahtumien raportoinnista. Lennostollisesti muutos on huomioitava myös turvallisuusohjeistuksessa⁶⁵, jossa on ohjeet henkilöstölle turvallisuustapahtumien ilmoittamisesta.

Yhteenvedona ohjelasovelluksen arvioin vaikuttavan turvallisuuspäällikön tehtäviin seuraavasti:

- Turvallisuustilannekuvan muodostaminen muuttuu henkilöturvallisuusjärjestelmän tuottaman uuden tilannekuvajärjestelmän myötä. Tilannekuvajärjestelmästä on saatavilla järjestelmällisesti henkilöturvallisuuteen liittyvää sekä reaaliaikaista että tilastollista tietoa. Turvallisuuspäällikkö voi hyödyntää samaa järjestelmää turvallisuustilannekuvan muodostamisessa ja täydentämisessä.

⁶⁴ SATLSTO vartioilmoitukset 2007-2011

⁶⁵ SATLSTO Turvallisuusohje HB2847

- Turvallisuuustapahtumista ilmoittamisen käytäntö muuttuu henkilöturvallisuuspäällikön ja henkilöturvallisuuden tilannekuvajärjestelmän myötä. Osa turvallisuuustapahtumista ilmoitetaan jatkossa henkilöturvallisuushenkilöstön kautta johdolle.
- Turvallisuuustilanteen ja turvallisuuustapahtumista raportointi jakautuu turvallisuuuspäällikön ja henkilöturvallisuuspäällikön kesken. Henkilöturvallisuuspäällikkö raportoi henkilöturvallisuudesta ja turvallisuuuspäällikkö operatiivisesta turvallisuuudesta. Tämä edellyttää muutoksia myös sotilaspoliisitoiminnan johtamiseen ja etenkin häiriötilanteiden raportoinnin ohjeistuksen uudistamiseen.
- Turvallisuuustoimialan viranomaisyhteistoiminnan tilannekuvan muodostaminen jakautuu henkilöturvallisuuspäällikön (pelastuslaitos, hätäkeskus) ja turvallisuuuspäällikön kesken (poliisi, PETUTKOS). Tilannekuvan muodostaminen ja yhteydenpito tulee määritellä ja kirjata selkeästi tehtäväkuvauksiin.
- Olemassa olevat turvallisuuussuunnitelmat tulee päivittää vastaamaan päivittyntä johtamisen ja raportoinnin mallia
- Henkilöturvallisuuden tilannekuvajärjestelmä tuo uusia mahdollisuuksia sisäisen valvonnan toteuttamiseen ”läheltä piti” - ja häiriötilanteiden seurannan osalta.

Kuvio 10. HETIVA:n tilannekuvajärjestelmän (PV TAVA) vaikutus turvallisuuuspäällikön tehtäviin. Kuvassa keltaisella pohjalla asiat, joihin on vaikutuksia.

5.2 Henkilöturvallisuuden riskienhallinta

Henkilöturvallisuushankkeen tuottama riskienhallinnan osaaminen ja työkalut edistävät työyksiköiden riskienhallinnan toteutusta. Nykyisellään lennoston riskienhallinta on toteutettu turvallisuustoimialan johtamana Puolustusvoimien riskienhallinnan ohjeistuksen mukaisesti⁶⁶, mutta järjestelmälliseen riskienhallintaan ei ole olemassa omaa sovellusta tai tietokantaa.

Tiedot on kerätty operatiivisen osaston ja yksiköiden omiin tiedostoihin. Tulevassa ohjelmistosovelluksessa on järjestelmävaatimuksena kyky toteuttaa työpaikkaselvitys sekä turvallisuuskierros. Molemmat ominaisuudet tukevat myös operatiivisen alan riskikartoitusten tekemistä, koska nykyisellään turvallisuuspäällikön johtamassa riskienhallinnassa on mukana myös työpaikkaselvityksessä huomioitavia asioita, kuten tapaturma- ja väkivaltavaarat.⁶⁷ Tapaturma- ja väkivaltavaarat on huomioitu lennoston tilaturvallisuussuunnitelmassa ja teknisen turvallisuusvalvonnan kehittämisessä, joten tulevalla henkilöturvallisuuden riskien arviointi on huomioitava kaikissa operatiivisten turvallisuussuunnitelmien kehittämisessä.

Yhteenvedona henkilöturvallisuuden riskienhallinnan arvioin vaikuttavan turvallisuuspäällikön tehtäviin seuraavasti:

- Riskienhallinnan vastuut on määriteltävä lennostossa uudelleen, koska jatkossa henkilöturvallisuuden riskienhallinta kuuluu henkilöturvallisuuspäällikön vastuulle. Turvallisuuspäällikön tulee keskittyä jatkossa operatiivisen toimialan riskienhallinnan toteutukseen. Riskienhallinnan asiantuntijuus jakautuu näille kahdelle toimijalle ja siitä on mahdollisuus hyötyä lennostollisessa riskienhallinnassa.
- Lennoston riskienhallintasuunnitelman rakenne on muutettava vastaamaan henkilöturvallisuushankkeen tuomia muutoksia organisaatioturvallisuuden kokonaisuudessa, koska turvallisuuden johtovastuut muuttuvat.
- Henkilöturvallisuuden riskienhallinnan tulokset on otettava huomioon kaikissa turvallisuussuunnitelmissa. Tämä edellyttää kaikkien turvallisuuspäällikön ylläpitämien turvallisuussuunnitelmien tarkastamista ja päivittämistä.
- Riskienhallinnan koulutus tulee järjestää koko henkilöstölle siten, että sekä lennoston henkilöstö ymmärtää henkilöturvallisuutta koskevien riskien ja operatiiviseen toimintaan liittyvien riskien erot. Tämä liittyy oleellisesti eri uhkien tunnistamiseen, riskikartoituksen laadintaan työyksiköissä sekä riskienhallintasuunnitelmien ylläpitoon.

⁶⁶ PETURVOS PAK 01:04 HB83 22.12.2004

⁶⁷ Nettiviite 1

- o Lennoston riskienhallinnassa tulee huomioida edelleen myös operatiivisen toimialan riskien hallinnan merkitys. Pelkkä henkilöturvallisuusriskien hallinta ei riitä organisaatioturvallisuuden toteutumiseksi vaan turvallisuuspäällikön on huolehdittava, että myös operatiiviset riskit ovat hallinnassa.

Kuvio 11. Henkilöturvallisuuden riskienhallinnan vaikutus lennoston turvallisuuspäällikön tehtäviin. Kuvassa keltaisella pohjalla asiat, joihin on vaikutuksia.

5.3 Henkilöturvallisuushenkilöstö

Henkilöturvallisuushanke tuottaa lennoston ainakin yhden uuden turvallisuusjohtajan, henkilöturvallisuuspäällikön. Henkilöturvallisuuspäällikön ja turvallisuuspäällikön välinen yhteistoiminta ja tehtävien vastuut on eriteltävä selkeästi. Turvallisuuspäällikkö vastaa nykyisellään häiriötilanteiden selvittämisestä alaisuudessaan olevien suorituskykyjen avulla (vartiosto, pelastusupseeri ja tietoturvallisuuspäällikkö). Päällekkäisyyttä turvallisuuspäällikön ja tulevan henkilöturvallisuuspäällikön vastuisiin voi tulla häiriötilanteiden jälkitoimenpiteiden valvonnasta eli raportoinnin, tapahtuman jälkeisen riskienhallintasuunnitelman päivityksen, korjaavien toimenpiteiden ja voimassa olevan ohjeistuksen päivityksen valvonnan osalta. Esimerkkinä voidaan käyttää aikaisemmin mainittua liikenneonnettomuutta, jossa tapahtuu henkilövahinko. Tapahtuneen analysointi sekä mahdollisen olemassa olevan liikenneturvallisuusriskin korjaustoimenpiteiden toteutus ja valvonta on kuuluttava toisen turvallisuuspäällikön vastuulle.

Yhteenvedona henkilöturvallisuuspäällikön tehtävän arvioin vaikuttavan turvallisuuspäällikön tehtäviin seuraavasti:

- Lennostossa on jatkossa kaksi turvallisuuspäällikkö-nimikkeellä olevaa henkilöä joiden tehtävät tulee selkeyttää siten, että henkilöstö tietää näiden toimijoiden vastuut yksiselitteisesti. Tehtävien ja vastuiden huolellinen määrittely liittyy myös poikkeamatilanteiden hallintaan, koska niissä tilanteissa johto- ja raportointivastuiden on oltava selkeitä.
- Lennostollinen viranomaisyhteistyö tulee määritellä uudelleen, koska aikaisemmin turvallisuuspäällikkö on hoitanut yhteistoiminnan poliisin ja pelastuslaitoksen kanssa. Jatkossa henkilöturvallisuuspäällikkö tulee ottamaan vastuuta pelastustoimialan viranomaisyhteistyöstä yhdessä pelastusupseerin kanssa.
- Turvallisuuspäällikön turvallisuussuunnitteluvastuu tarkentuu, koska henkilöstöalan turvallisuussuunnittelu kuuluu jatkossa henkilöturvallisuuspäällikölle. Tämä sisältää mm. avainhenkilöriskien hallinnan, henkilöstöturvallisuuden ja osittain henkilöstön turvallisuushallinnon.
- Turvallisuustoimialan vaikuttavuus kasvaa, koska jatkossa organisaatioturvallisuuden hyväksi työskentelee lennostossa kaksi *turvallisuuspäällikkö*-nimikkeellä toimivaa päätoimista virkamiestä.

Kuvio 12. Henkilöturvallisuuspäällikön tehtävän vaikutus lennoston turvallisuuspäällikön tehtäviin. Kuvassa keltaisella pohjalla asiat, joihin on vaikutuksia.

5.4 Henkilöturvallisuuden toimintaohjelma ja henkilöturvallisuusnormisto

Henkilöturvallisuuden toimintaohjelma on laaja kokonaisuus, joka ohjaa hallintoyksikön henkilöturvallisuuden toteutusta sisältäen työterveyshuollon ja työturvallisuuden toimintaohjelmat. Toimintaohjelmassa operatiivista turvallisuustoimialaa koskee vaarojen tunnistaminen, riskienhallinta ja poikkeamatilanteiden hallinta. Toimintaohjelman tuottama henkilöturvallisuuden varmistamisen perusajatus on oltava linjassa operatiivisen turvallisuuden toiminnan perusajatuksen osalta. Henkilöturvallisuuden varmistamisen perusajatus on huomioitava riskienhallinnan toteutuksessa, turvallisuussuunnitelmien laadinnassa, organisaatioturvallisuuden kehittämiseksi kohdennettavien resurssien suunnittelussa, henkilöstön turvallisuuskoulutuksen suunnittelussa sekä työyksiköiden turvallisuusauditointien suunnittelussa.

Yhteenvedona henkilöturvallisuuden toimintaohjelman ja henkilöturvallisuusnormiston arvioin vaikuttavan turvallisuuspäällikön tehtäviin seuraavasti:

- Henkilöturvallisuuden toimintaohjelmasta tulee kiinteä osa pelastus- ja turvallisuussuunnittelua. Turvallisuuspäällikön on oltava mukana laatimassa toimintaohjelmaa sekä huomioitava se omissa työtehtävissään ja laatimissaan turvallisuussuunnitelmissa.
- Turvallisuuspäällikön on huomioitava sotilaspoliisi- ja pelastustoimialan lennostollisen suunnittelun ja viranomaisyhteistyön suunnittelun toteutuksessa henkilöturvallisuuden toimintaohjelma varsinkin poikkeamatilanteiden hallinnan osalta.
- Henkilöturvallisuuden normiston vaikutukset turvallisuus- ja sotilaspoliisialaan on tarkastettava ja turvallisuuspäällikön on oltava tietoinen normiston sisällöstä.
- Toimintaohjelman mukaisesti työyksiköissä toteutetaan turvallisuusauditointeja, joissa tarkastetaan yksiköiden henkilöturvallisuuden tila. Turvallisuuspäällikön kannattaa osallistua samaan auditointiin yhdistämällä valtionhallinnon tietoturvaohjeistuksen edellyttämän valvonta ja operatiivisen turvallisuuden auditointi samaan katselmukseen.
- Turvallisuuspäällikön tulee huomioida lennoston turvallisuuskoulutuksen suunnittelussa ja toteutuksessa toimintaohjelman sisältö. Toimintaohjelman myötä säännölliseen turvallisuuskoulutukseen tulee lisää aiheita, jolloin lennoston turvallisuuskoulutuksen kokonaisuus tulee suunnitella uudelleen.

Kuvio 13. Henkilöturvallisuuden toimintaohjelman ja henkilöturvallisuusnormiston vaikutus lennoton turvallisuuspäällikön tehtäviin. Kuvassa keltaisella pohjalla asiat, joihin on vaikutuksia.

6 YHTEENVETO

Analyysi onnistui menetelmän osalta kohtuullisesti ja sen perusteella on nähtävissä, että henkilöturvallisuusjärjestelmän kaikki tuotteet tulevat vaikuttamaan Satakunnan lennoton turvallisuuspäällikön tehtäviin ja samalla myös lennoton organisaatioturvallisuuden toteutukseen. Tarkoitukseni on tulosten perusteella havainnollistaa enemmänkin henkilöturvallisuusjärjestelmän vaikutusten laajuutta kuin tuoda esille kaikkia yksityiskohtaisia havaintoja sekä havainnoilla on tarkoitus osoittaa muutoksen kohteet ja suunta, mutta ei yksityiskohtaista vastausta muutoksen lopputuloksesta.

Tutkimuksen pääkysymys oli: *Mitä henkilöturvallisuushanke ja sen tuotteet merkitsevät turvallisuuspäällikölle Satakunnan lennotossa?*

Tutkijan yleisenä havaintona on, että henkilöturvallisuushankkeen vaikutukset ovat pääsääntöisesti positiivisia eli lennoton kannalta organisaatioturvallisuuden toteutuminen tehostuu. Turvallisuuspäällikön näkökulmasta merkittävimmät muutokset liittyvät lennoton esikunnan organisaatioon tulevaan henkilöturvallisuuspäällikön tehtävään, HETIVA:n

tuottaman henkilöturvallisuuden tilannekuvaohjelmistoon, henkilöturvallisuuden toimintaohjelmaan sekä muuttuviin turvallisuuden käytänteisiin. Tämän tutkimuksen perusteella voidaan siis vetää johtopäätöksenä henkilöturvallisuushankkeella ja sen tuotteilla olevan suuri merkitys turvallisuuspäällikölle. Alaisena olevien turvallisuusalan toimijoiden lisäksi rinnalle tulee henkilöturvallisuuspäällikkö jakamaan organisaatioturvallisuuden vastuita, joka samalla sekä selkeyttää työnjakoa että vaikeuttaa turvallisuuden johtamista. Henkilöturvallisuusjärjestelmä tuo mukanaan uusia turvallisuuden työkaluja, joita myös turvallisuuspäällikkö pääsee hyödyntämään. Kaikki turvallisuuspäällikön ylläpitämät turvallisuussuunnitelmat ja -ohjeet pitää päivittää henkilöturvallisuusjärjestelmän implementointivaiheessa ja sen jälkeen niiden päivittäminen tulee toteuttaa yhteistoiminnassa henkilöturvallisuuspäällikön kanssa.

Ensimmäisenä alakysymyksenä oli: *Miten henkilöturvallisuushankkeen tuottama henkilöturvallisuusjärjestelmä vaikuttaa Satakunnan lennoston turvallisuuspäällikön tehtäviin?*

Henkilöturvallisuuspäällikön myötä lennostossa on kaksi *turvallisuuspäällikkö*-nimikkeellä toimivaa virkamiestä, joiden tehtävänkuvat ovat erilaiset. Turvallisuuspäällikön näkökulmasta tämä helpottaa merkittävästi lennoston organisaatioturvallisuuden vastuiden jakamista kun henkilöturvallisuuden sekä osittain riskienhallinnan osaaminen ja vastuu siirtyy henkilöturvallisuuspäällikölle. Molempien turvallisuuspäälliköiden tehtävänkuvauksia laadittaessa tulee huomioida organisaatioturvallisuuden kokonaisuuden toteutuminen ja se on mahdollista toteuttaa laatimalla tehtävänkuvaukset aina toisiinsa verraten rinnakkain. Analyysissä tuli esille myös tarve määritellä tarkasti molempien turvallisuuspäälliköiden johtamisvastuut häiriötilanteiden hallinnassa. Molemmat toimijat saavat tiedon haitallisesta tapahtumasta ilmoitus- ja raportointikäytänteiden mukaisesti, mutta erikseen määriteltäväksi jää se, kumman vastuulle jää akuutin tilanteen johtaminen, tapahtuman jatko seuranta ja raportointi, korjaavien toimenpiteiden toteuttaminen sekä suunnitelmien ja ohjeiden päivittäminen. Mielestäni turvallisuuspäällikön vastuulla on haitallisten tapahtumien akuutin vaiheen johtaminen, jonka jälkeen vastuu jatkotoimenpiteistä siirtyy henkilöturvallisuuteen liittyvissä asioissa henkilöturvallisuuspäällikölle.

HETIVA:n tuottaman tilannekuvaohjelmiston myötä lennoston organisaatioturvallisuuden toimijat, ja samalla myös turvallisuuspäällikkö, saavat käyttöönsä työkalun, jolla on mahdollista ylläpitää tilannekuvaa, jakaa tietoa ja käyttää tietovarantona sekä toteuttaa riskienhallintaa. Tilannekuvaohjelmisto tukee lennoston organisaatioturvallisuuden

toteuttamista, mutta sisältää samalla riskin liiallisesta keskittymisestä ainoastaan ohjelmiston kautta seurattaviin henkilöturvallisuuden uhkiin ja riskeihin. Ohjelmiston käyttöönoton myötä tulee operatiivisella toimialalla ohjeistaa operatiivisen toimialan turvallisuustilannekuvan ylläpito siten, että se on synkronoitu henkilöturvallisuuden tilannekuvaan, mutta huomioi samalla kaikki ohjelmiston tilannekuvasta puuttuvat elementit. Tämän tutkimuksen kannalta oli harmillista, että ohjelmistoa ei ollut vielä valittu eikä yksityiskohtaisia tietoja sen suorituskyvystä tai käyttömahdollisuuksista ollut saatavilla vaan tutkimus perustuu hankittavan järjestelmän järjestelmävaatimukseen⁶⁸.

Henkilöturvallisuusjärjestelmän ja HETIVA:n ohjelmiston myötä tulee käyttöön myös järjestelmällinen henkilöturvallisuuden riskienhallinta, johon kuuluu ohjelmiston avulla tehtävät työpaikkaselvitykset sekä turvallisuuskierrokset. Tämä prosessi tulee palvelemaan organisaatioturvallisuuden toteuttamista ja on siten erinomainen mahdollisuus tuottaa tietoja myös operatiivisen toimialan turvallisuuspäällikölle. Samalla henkilöstön tietoisuus ja osaaminen riskienhallinnasta kasvaa. Tällöin koko organisaation riskienhallintaan on mahdollista saada parannusta henkilöturvallisuusjärjestelmän kautta, mutta samalla on huomioitava mahdollisuudet yhdistää sekä henkilöturvallisuuden että operatiivisen toimialan riskienhallinnan toteutusta.

Henkilöturvallisuuden toimintaohjelma konkretisoi henkilöturvallisuuden toimet henkilöstölle ja sitouttaa lennoston johdon henkilöturvallisuustoimintaan. Operatiivisen turvallisuuden osalta olisi perusteltua toteuttaa vastaavan tyyppisen paikallisen toimintaohjelman laadinta, jotta henkilöstö ymmärtää organisaatioturvallisuuden kokonaisuuden oikein ja lennoston johto saadaan sitoutettua koko organisaatioturvallisuuden toteuttamiseen. Toimintaohjelmaa tai -ohjelmia laadittaessa tulee huomioida toimintaohjelman laaja-alaiset vaikutukset koko organisaatioturvallisuudelle. Kaikkien lennoston turvallisuustoimijoiden on sitouduttava samoihin toimintaperiaatteisiin ja käytänteiden yhdenmukaisuus tulee varmistaa heti toimintaohjelmaa laadittaessa.

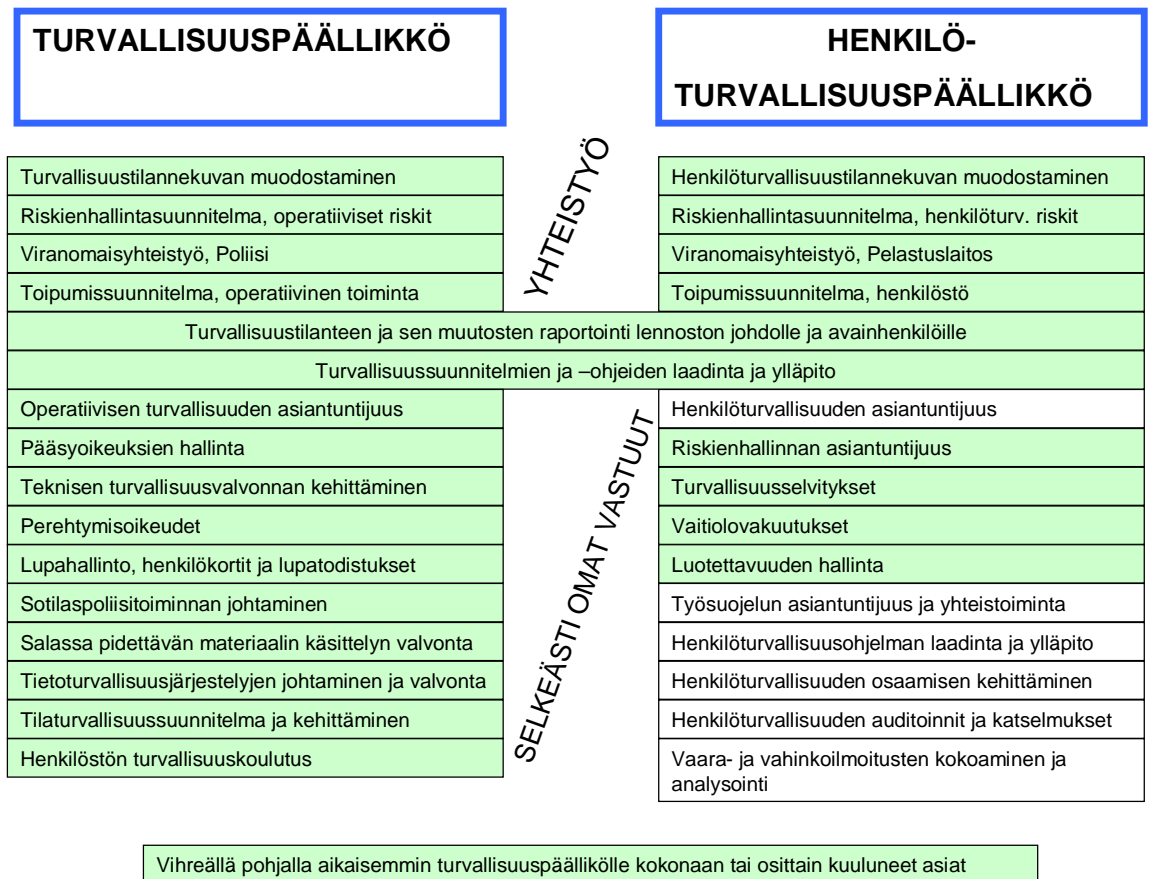
Muuttuvat turvallisuuden käytänteet pakottavat turvallisuuspäällikköä tarkastamaan ja päivittämään kaikki lennoston turvallisuusohjeet ja –suunnitelmat.. Viranomaisyhteistyö, tilannekuvan muodostaminen, ilmoitus- ja raportointikäytänteet ja turvallisuuspoikkeamien reagointi on suunniteltava uudelleen yhdessä henkilöturvallisuuspäällikön kanssa. Muuttuvat käytänteet ja henkilöturvallisuusjärjestelmän käyttöönotto asettavat velvoitteen kouluttaa koko henkilöstölle muuttuneet ohjeet, käytänteet ja uudet toimintamallit. Koulutus on

⁶⁸ PEHENKOS Pöytäkirja AI3785

toteutettava jo henkilöturvallisuusjärjestelmän implementointivaiheessa, mutta jatkossa turvallisuuskoulutuksen järjestelyissä on huomioitava organisaatioturvallisuuden kokonaisuus.

Toisena alakysymyksenä oli: *Miten organisaatioturvallisuuden johtaminen jaetaan turvallisuuspäällikön ja henkilöturvallisuuspäällikön kesken?*

Organisaatioturvallisuuden vastuiden jakaminen tulee toteuttaa uudelleen ennen henkilöturvallisuusjärjestelmän implementointia lennostoon, jotta mitään ei jäisi hoitamatta vaan näiden kahden henkilön työpanoksesta olisi mahdollisuus hyötyä mahdollisimman tehokkaasti. Kuviossa 14 on oma pelkistetty esitykseni vastuiden jakamisesta turvallisuuspäällikön ja henkilöturvallisuuspäällikön kesken.

Kuvio 14. Tutkijan ajatus tulevasta organisaatioturvallisuuden vastuiden jakamisesta turvallisuuspäällikön ja henkilöturvallisuuspäällikön kesken.

Kolmantena alakysymyksenä oli: *Mitä hyötyjä ja haasteita organisaatioturvallisuuden johtamiselle voi henkilöturvallisuusjärjestelmän myötä tulla?*

Hyötynä on uuden tilannekuvaohjelmiston saaminen käyttöön ja henkilöturvallisuuden vastuiden selkeytyminen henkilöstöosaston vastuulle. Hyötynä on myös henkilöturvallisuuspäällikön tehtävä, joka tuo toisen vahvan turvallisuuden asiantuntijan organisaatioturvallisuudesta huolehtimaan. Näen hyötynä myös riskienhallinnan kehittymisen ja henkilöturvallisuusohjelman tuottaman suunnitelmallisuuden, joista molemmista voi ottaa oppia myös operatiivisen toimialan turvallisuustoimintaan. Suurimpana haasteena näen vastuiden selkeään jakamiseen liittyvän haasteen, jotta molemmista toimijoista saadaan paras mahdollinen hyöty organisaatioturvallisuudelle.

7 POHDINTA

Selvitin tässä tutkimuksessa henkilöturvallisuusjärjestelmän ja sen tuotteiden vaikutuksia Satakunnan lennoston turvallisuuspäällikön tehtäviin ja mielestäni onnistuin selvittämään vastaukset asetettuihin tutkimuskysymyksiin. Vastaukset eivät ole yksityiskohtaisia, mutta ne ohjaavat lukijan mielestäni olennaisimpien tekijöiden luo. Tutkimusmenetelmänä asiakirja-aineistoon pohjautuva kvalitatiivinen tapaustutkimus tuotti riittävästi aineistoa analyysin toteuttamiseksi ja tutkimuskysymyksiin vastaamiseksi.

Tutkimukseni aikana henkilöturvallisuushankkeen toimintaa vaikeutti Puolustusvoimien uudistuksen (kevät 2012) käynnistyminen, joka vaikuttaa koko Puolustusvoimien rakenteeseen ja samalla myös henkilöturvallisuushankkeen rakenteeseen. Uudistuksen vaikutukset rajoittivat henkilöturvallisuushenkilöstön tehtävien analysointia, koska hankehenkilöstöllä ei ollut tiedossa uudistuksen vaikutuksia hankkeeseen eikä siten henkilöturvallisuushenkilöstön määrää tai yksityiskohtaisia tehtäviä ollut käytettävissä. Mielestäni aiheen tutkimista on mielekästä jatkaa vasta sitten, kun Puolustusvoimauudistuksen vaikutukset henkilöturvallisuushankkeeseen ovat selvillä. Mielestäni jatkotutkimukselle on kuitenkin tarvetta ennen henkilöturvallisuusjärjestelmän implementointia hallintoyksiköihin, jotta henkilöturvallisuusjärjestelmästä ja sen tuotteista olisi mahdollisuus hyötyä mahdollisimman monipuolisesti.

Tutkimuksen perusteella on mahdollista kohdentaa jatkotutkimusta aihealueeseen sekä valmistautua hallintoyksikkötasolla henkilöturvallisuusjärjestelmän käyttöönottoon. Henkilöturvallisuushankkeelle toivon tällä tutkimuksella olevan merkitystä hanketta tukevan tiedon tarjoajana ja tulevaisuudessa toteutettavan henkilöturvallisuusjärjestelmän implementoinnin yhtenä joukko-osaston toimintoja selkeyttävänä tietolähteenä. En pidä

tutkimustuloksia yleistettävänä kaikkiin Puolustusvoimien hallintoyksiköihin, mutta tutkimuksesta voidaan poimia havaintoja organisaatioturvallisuuden, turvallisuuspäällikön tehtävien ja henkilöturvallisuusjärjestelmän yhteensovittamisesta. Tätä tutkimusta voi hyödyntää hallintoyksiköissä soveltamalla henkilöturvallisuusjärjestelmän analysointia jokaisen joukon omaan organisaatioturvallisuuden kokonaisuuteen ja turvallisuuspäällikön vastuisiin. Analysoinnissa on kuitenkin huomioitava henkilöturvallisuushankkeen keskeneräisyys tätä tutkimusraporttia laadittaessa.

Tämän tutkimuksen analyysivaiheen ja johtopäätösten perusteella voin todeta aiheessa olevan vielä runsaasti tutkittavaa. Itselleni nousi esille seuraavia mahdollisia jatkotutkimusten aiheita:

1. Onko perusteltua laatia henkilöturvallisuuden toimintaohjelman kaltainen toimintaohjelma myös organisaatioturvallisuuden kokonaisuudesta? Jos on niin mitä asioita se voisi sisältää ja miten jäsenettynä kokonaisuutena sitä voisi hyödyntää?
2. Miten organisaatioturvallisuuden kokonaisuus on mielekästä jakaa eri toimijoiden vastuulle henkilöturvallisuusjärjestelmän implementointiin liittyen?
3. Miten hallintoyksikön organisaatioturvallisuuden tilannekuva muodostetaan henkilöturvallisuuden tilannekuvaohjelmiston käyttöönoton jälkeen sekä miten siihen liittyvät ilmoitus- ja raportointikäytänteet on perusteltua toteuttaa?

LÄHTEET

Julkaistut lähteet

Eriksson P. & Koistinen K. 2005. Monenlainen tapaustutkimus. Helsinki. Kuluttajatutkimuskeskus.

Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2003. Tutki ja kirjoita. Jyväskylä. Gummerus Kirjapaino Oy.

Kolb, D. A. 1984. Experiential learning: Experience as a source of learning and development. Engelwood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.

Syrjälä L. & Numminen M. 1988. Tapaustutkimus kasvatustieteessä. Oulun yliopiston kasvatustieteiden tiedekunnan tutkimuksia nro 51. Oulu.

Julkaisemattomat lähteet

Pääesikunnan henkilöstöosaston ohje, AH7817/luonnos 20.2.2012.; Henkilöturvallisuustoiminnan järjestelyt Puolustusvoimissa.

Satakunnan lennoston vartioilmoitukset vuosilta 2007-2011, SATLSTO R-asema: R:\Toiminta\Paavartio\VARTIO-ILMOITUKSET (Ladattu 22.2.2012, SATLSTO R-asema).

Tehtävänkuvaukset, SATLSTO Osastoesiupseeri 1152. (Ladattu 22.2.2012, PVAH-järjestelmä).

Tehtävänkuvaukset, SATLSTO Turvallisuusupseeri. (Ladattu 22.2.2012, PVAH-järjestelmä).

Tehtävänkuvaukset, SATLSTO Pelastusupseeri. (Ladattu 22.2.2012, PVAH-järjestelmä).

Tehtävänkuvaukset, SATLSTO Tietoturvallisuuspäällikkö. (Ladattu 22.2.2012, PVAH-järjestelmä).

Tehtävänkuvaukset, SATLSTO Sotilaspoliisialiupseeri. (Ladattu 22.2.2012, PVAH-järjestelmä).

Internet

Nettiviite 1: <http://www.tyoturva.fi/tyoterveyshuolto/tyopaikkaselvitys> (ladattu 24.2.2012)

Puolustusministeriö: Puolustushallinnon turvallisuus 2011, osastrategia.
<http://www.defmin.fi/files/1833/turvallisuusstrategia.pdf> (ladattu 23.3.2012)

Työturvallisuuslaki (738/2002), <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2002/20020738> (ladattu 22.2.2012)

Työterveyshuoltolaki (1383/2001), <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2001/20011383>
(ladattu 22.2.2012)

Puolustusvoimien pysyväisasiakirjat / hallinnolliset normit

Merivoimien esikunta: Pöytäkirja DH3758, Henkilöturvallisuushankkeen 3.projektin kokous 7, 11.04.2011

Pääesikunnan henkilöstöosasto: Hankesuunnitelma v 1.3 AF27891, Henkilöturvallisuuden kehittäminen, 24.11.2010

Pääesikunnan henkilöstöosasto: Suunnitelma AH7865, Henkilöturvallisuushankkeen testausuunnitelma, 09.06.2011

Pääesikunnan henkilöstöosasto: Pöytäkirja AI3785, Henkilöturvallisuuden kehittämisen hankkeen ohjausryhmän kokous 1/2012, 21.02.2012

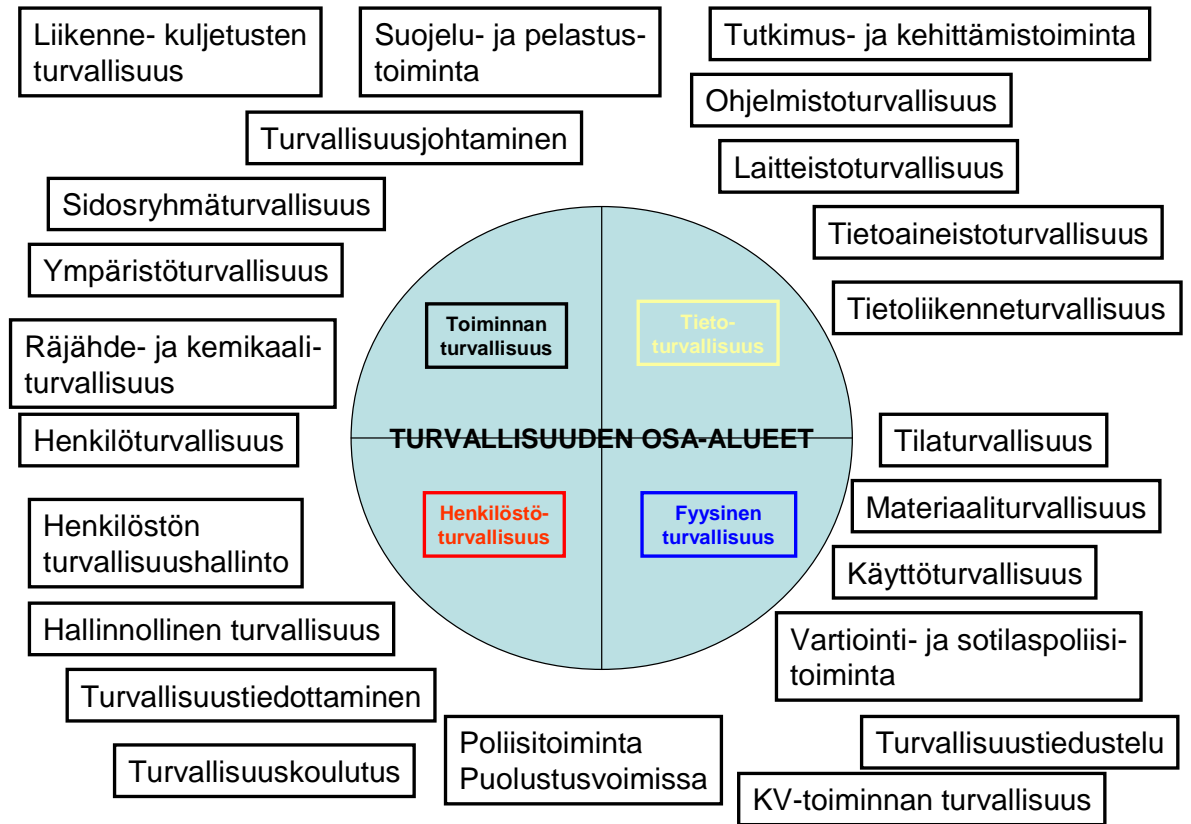
Pääesikunnan henkilöstöosasto: Raportti AI1889, Henkilöturvallisuushankkeen testausvaiheen väliraportti, 26.1.2012

Pääesikunnan turvallisuusosasto: PETURVOS PAK 01:02 Puolustusvoimien turvallisuustoiminnan strategia 16.12.2003

Pääesikunnan turvallisuusosasto: PETURVOS PAK 01:04 Riskienhallinta Puolustusvoimissa, 22.12.2004

Satakunnan lennosto: HSM 017, määräys HF1582, Satakunnan lennoston esikunnan työjärjestys sekä lennoston toimintatapamalli

Satakunnan lennoston operatiivinen osasto: Ohje HB2847, Satakunnan lennoston turvallisuusohje, 20.01.2005

TURVALLISUUSTOIMINNAN KEINOT

Lähde: PEHENKOS Henkilöturvallisuuden konseptiluonnos 27.10.2010

1. Ohjelman tarkoitus
 - 1.1. Työsuojelun ja palvelusturvallisuuden toimintaohjelmien yhdistäminen
 - 1.2. Johdon tahtotila
2. Henkilöturvallisuuden varmistamisen perusajatus
 - 2.1. Työ- ja palvelusturvallisuuden johtaminen
 - 2.1.1. Johdon sitoutumisen ilmentyminen käytännön toiminnassa
 - 2.1.2. Toiminnan järjestelmällisyys
 - 2.1.3. Parantamiskohteiden siirtäminen toiminnan ja resurssien suunnitteluun
 - 2.1.4. Henkilöturvallisuuden vastuut ja valtuudet
 - 2.2. Esimiestyönä organisoitavat toiminnot
 - 2.2.1. Työympäristön ja työyhteisön tilan jatkuva tarkkailu
 - 2.2.2. Toiminnan häiriöitä ennaltaehkäisevä toiminta
 - 2.2.3. Vaara- ja häittatilanteiden tunnistaminen
 - 2.2.4. Välittömästi poistettavien vaara- ja häirttekijöiden poistaminen
 - 2.2.5. Jäljelle jäävien vaarojen merkityksen arvioiminen
 - 2.2.6. Yleisten työsuojeluperiaatteiden huomioon ottaminen parantamistoimista päätettäessä
3. Toimipisteet ja niiden toiminnan kuvaus
 - 3.1. Toimipisteet
 - 3.1.1. Pääasiallisen toiminnan kuvaus
 - 3.1.2. Henkilömäärät
 - 3.1.2.1. Työntekijät
 - 3.1.2.2. Toimihenkilöt
4. Henkilöturvallisuuden tila hallintoyksikössä
 - 4.1. Henkilöturvallisuuden tilan seurantaan käytettävät mittarit ja niiden kehittyminen
 - 4.1.1. Puolustusvoimien johdon käskemät mittarit ja niiden kehittyminen
 - 4.1.2. Joukko-osaston johdon käskemät mittarit ja niiden kehittyminen
5. Vaarojen tunnistaminen ja riskienhallinta
 - 5.1. Vaarojen tunnistamisen suunnittelu ja organisointivastuu
 - 5.2. Riskien arvioinnin toteutustapa
 - 5.3. Riskien arvioinnin toteutuksen vastuut
 - 5.4. Riskien arvioinnista johdettavien parantamistoimenpiteiden huomioon ottaminen suunnittelussa ja toiminnan kehittämisessä
6. Lääkintähuollon ja työterveyshuollon järjestäminen
 - 6.1. Kuvaus asevelvollisten lääkintähuollon toteutuksesta
 - 6.2. Kuvaus palkatun henkilöstön työterveyshuollon toteutuksesta
 - 6.3. Lääkintähuolto ja työterveyshuolto osana työnantajan tekemää riskien arviointiprosessia
7. Poikkeamatilanteiden rekisteröinti ja hallinta
 - 7.1. Vahingot (tapaturmat)
 - 7.2. Ammattitaudit
 - 7.3. Vaaratilanteet
 - 7.4. Vastuut ilmoitusmenettelystä (kuka, kenelle viranomaisilmoitukset)
8. Henkilöturvallisuuden yhteistoiminta
 - 8.1. Työnantajan ja henkilöstön välinen yhteistoiminta henkilöturvallisuusasioissa
 - 8.1.1. Yhteistoiminnan perusajatus
 - 8.1.2. Henkilöturvallisuuden yhteistoimintahenkilöstö
 - 8.2. Toiminta yhteisellä työpaikalla
 - 8.2.1. Yhteistoiminta vieraan työnantajan kanssa
 - 8.2.2. Yhteistoiminta puolustusvoimien hallintoyksiköiden kanssa
 - 8.3. Yhteistoiminnan järjestelyt oman joukko-osaston turvallisuustoimijoiden kesken

- 8.3.1. Liikenneturvallisuus, räjähdeturvallisuus, sähköturvallisuus, säteilyturvallisuus, kemikaaliturvallisuus, pelastusala, vartiointi ja pääsyoikeuksien hallinta
 - 8.4. Yhteistoiminta työturvallisuuden ulkoisten asiantuntijatahojen kanssa
 - 8.4.1. Työterveyshuollon palveluntuottaja(t)
 - 8.4.2. Työterveyslaitos
 - 8.4.3. THL
 - 8.4.4. STUK
 - 8.4.5. TUKES
 - 8.4.6. Työturvallisuuskeskus
 - 8.4.7. Ammattienedistämislaitos
 - 8.5. Työnantajan ja työsuojeluviranomaisen yhteistoiminta
 9. Henkilöturvallisuuden toimintalinjat ja tavoitteet
 - 9.1. Toimitilojen kunto ja sisäilman laatu
 - 9.2. Koneet, laitteet, kalusteet ja työvälineet
 - 9.3. Vaaralliset kemikaalit ja räjähteet
 - 9.4. Melu ja värinä
 - 9.5. Kuumuus ja kylmyys
 - 9.6. Sähköturvallisuus
 - 9.6.1. Sähkön käytön turvallisuus
 - 9.6.2. Sähkötyturvallisuus
 - 9.7. Mastotyön turvallisuus
 - 9.8. Tulityöt
 - 9.9. Syöpäsairauden vaaraa aiheuttavat työt
 - 9.10. Fyysinen kuormittuminen
 - 9.10.1. Käsien tehtävät nostot
 - 9.10.2. Erityisen vaativat fyysiset suoritukset
 - 9.10.3. Ergonomia
 - 9.11. Henkinen ylikuormittuminen
 - 9.11.1. Epäasiallinen kohtelu
 - 9.11.2. Naisten ja miesten välinen tasa-arvo
 - 9.11.3. Henkilöstön yhdenvertaisuus
 - 9.12. Henkilösuojaimet ja suojavaatetus
 10. Ensiapu
 11. Henkilöturvallisuuskoulutus
 - 11.1. Yhteistoimintahenkilöstön lakisääteinen koulutus
 - 11.1.1. Työsuojeluvaltuutettujen koulutus
 - 11.1.2. Työsuojelupäällikön koulutus
 - 11.2. Muu yhteistoimintahenkilöstön koulutus
 - 11.3. Henkilöstön henkilöturvallisuuskoulutus
 - 11.4. Esimiesten henkilöturvallisuuden vastuukoulutus
 12. Henkilöturvallisuuden viestintä ja tiedottaminen
 13. Henkilöturvallisuuden auditointi
 14. Johdon henkilöturvallisuuskatselmukset
- Liitteet
- Liite 1 Henkilöturvallisuustoimikunnan kokoonpano
 - Liite 2 Henkilöturvallisuuden asiantuntija- ja analysointiryhmän kokoonpano
 - Liite 3 Työterveyshuollon toimintaohjelma
 - Liite 4 Työhyvinvoinnin toimintaohjelma

Otteita Satakunnan lennoston turvallisuuspäällikön tehtävänkuvauksesta Liite 4

Tehtävän tarkoitus ja asema organisaatiossa

Lennosto on ilmavoimien operatiivinen valmiusyhtymä, jonka henkilöstövahvuus on noin XXX henkilöä.

Operatiivinen osasto on yksi lennoston esikunnan kolmesta osastosta ja sen vahvuus on XX henkilöä. Operatiivisen osaston alaisuudessa on myös lennoston vartiosto, jonka henkilöstövahvuus on noin XX henkilöä. Osasto jakaantuu kolmeen sektoriin, jotka ovat operatiivinen sektori, suunnittelusektori ja johtamisjärjestelmäsektori.

Operatiivisen osasto vastaa lennoston komentajan ja esikuntapäällikön linjausten mukaisesti lennoston valmiutta, operatiivista suunnittelua, johtamisjärjestelmäpalveluita, turvallisuustoimintaa, pelastustoimintaa, toiminnan ja resurssien suunnittelua, virka-aputehtäviä ja aselajisuunnittelua koskevista tehtävistä.

Turvallisuuspäällikkö suunnittelee, ohjeistaa, koordinoi ja valvoo lennoston kokonaisturvallisuuden järjestelyt sekä turvallisuustoiminnan yli yksikkö- ja toimialarajojen. Tehtävässä korostuu riskienhallinta, pitkäjänteinen suunnittelu ja kehittäminen sekä kokonaisturvallisuuden koordinointi. Tehtävänhoitajan on tunnettava hyvin lennoston kaikkien toimialojen tehtävät ja toimintaperiaatteet tehtävästä suoriutumiseksi.

Turvallisuuspäällikkö ylläpitää lennoston suunnitelmavalmiutta oman toimialansa osalta. Tähän kuuluvat riskienhallintasuunnitelmat, tilaturvallisuussuunnitelmat, toipumissuunnitelmat, operatiiviset suunnitelmat sekä muut turvallisuusjohtamista tukevat suunnitelmat. Tehtävässä on kyettävä suunnittelemaan ja johtamaan suurten sekä kansainvälisten että kansallisten lentoharjoitusten turvallisuustoiminta. Tehtävä edellyttää sujuvaa suullista ja kirjallista englannin kielen taitoa.

Turvallisuuden vastuualue vastaa:

- turvallisuusjohtamisesta
- henkilöstöturvallisuudesta (pääsyoikeuksien hallinta sekä henkilöstön luotettavuuden varmistaminen)
- lennoston kohteiden suojaamisesta, valvonnasta sekä sotilaspoliisi- ja vartiotoiminnasta
- tilaturvallisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta yt. eri osastojen ja toimijoiden kanssa
- tietoturvallisuudesta yhteistoiminnassa viestiosaston kanssa
- turvallisuustilannekuvan ylläpitämisestä ja raportoinnista
- koko lennoston henkilöstön turvallisuusalan koulutuksesta ml reservin turvallisuusjoukkojen koulutus
- viranomaisyhteistyön ja -yhteyksien ylläpitäminen omaan toimialaan liittyen

Turvallisuuden vastuualue johtaa lennoston yksiköiden turvallisuustoimintaa.

Turvallisuuden vastuualueeseen kuuluvat turvallisuuspäällikkö, turvallisuusupseeri, pelastusupseeri, tietoturvapäällikkö ja sotilaspoliisialiupseerit (xx kpl). Näiden lisäksi yksiköissä ja työpisteillä on erikseen nimetyt turvallisuusvastaavat.

Turvallisuuspäällikkö toimii lennostossa turvallisuusalan ylimpänä asiantuntijana.

Turvallisuuspäälliköllä on oman alansa kehittämis-, johtamis- ja valvontavastuu.

Turvallisuuspäällikkö on toimialajohtaja, joka laatii pitkän aikavälin suunnitelmat, vastaa raportoinnista ja esittelee toimialansa asiat.

Tehtävän sisältö

TURVALLISUUSJOHTAMINEN

- johtaa lennoston turvallisuustoimintaa ja koordinoi lennoston kokonaisturvallisuutta
- toimii johdon asiantuntijana riskienhallinnassa sekä turvallisuustoiminnan suunnittelussa ja toteuttamisessa
- johtaa lennoston ja lennoston alayksiköiden turvallisuussuunnitelmien ja - ohjeiden laatimista ja ylläpitämistä
- osallistuu operatiiviseen suunnitteluun oman toimialansa asiantuntijana
- vastaa lennoston sekä sodan ajan alajohtoportaiden operatiivisten suunnitelmien turvallisuusosista
- osallistuu yhteistoimintasopimusten laatimiseen turvallisuuden vastuualueen osalta
- johtaa toimialateitse yksiköiden turvallisuusvastaavien toimintaa
- suorittaa turvallisuusauditointeja lennostossa, joiden pohjalta laatii lausuntoja ja kehittämissesityksiä
- johtaa lennoston kansainvälisen toiminnan turvallisuusjärjestelyjä ja kehittämistä sekä osallistuu kv-harjoituksiin turvallisuushenkilöstönä
- osallistuu turvallisuusalan ja suojelualojen yhteensovittamiseen yhteistoiminnassa huolto-osaston kanssa.

HENKILÖSTÖN TURVALLISUUSHALLINTO

- Vastaa henkilöstön turvallisuushallinnosta (luotettavuuden hallinta) sekä pääsyoikeuksien hallinnasta. Pääsyoikeudet kohdistuvat tilaan, tietoon ja tietojärjestelmiin.
- Vastaa turvallisuusselvityksistä ja vaihtolovakuutuksista, pl. palvelukseen ottoon liittyvät turvallisuusselvitykset ja vaihtolovakuutukset, yhteistoiminnassa henkilöstöosaston, yksiköiden sekä PHRAKL kanssa.
- Valvoo ja johtaa turvallisuuden lupahallintoa (pääsylupamenettely, henkilöstön perehtymisoikeudet, henkilökortit, varusmies- ja reserviläiskortit, sotilaspasstit, vierailijakortit, lupatodistukset).

TIETOTURVALLISUUS

- Johtaa ja koordinoi lennoston tietoturvaluusjärjestelyjä.
- Valvoo salassa pidettävän materiaalin käsittelyä ja säilytystä sekä tietoturvaluuden toteuttamista.
- Ohjaa tietoturvapäällikön toimintaa

TILATURVALLISUUS

- Johtaa ja valvoo lennoston kohteiden tilaturvaluuden sekä teknisen turvallisuusvalvonnan kehittämistä
- Vastaa lennoston tilaturvaluussuunnitelman ylläpidosta ja kehittämisestä
- Osallistuu ympäristö-, materiaali-, ja räjähdeturvaluuden kehittämiseen.
- Yhteistoiminta ILMAVE:n turvallisuuden vastuualueen, lennoston yksiköiden ja osastojen, ja muiden Puolustusvoimien toimijoiden kanssa

TURVALLISUUSTILANNEKUVA

- Vastaa turvallisuustilannekuvan muodostamisesta yhteistoiminnassa muiden turvallisuusviranomaisten kanssa. Yhteistyökumppaneita ovat XX.
- Vastaa turvallisuustilanteen ja siinä tapahtuvien muutosten informoinnista lennoston johdolle ja avainhenkilölle
- Raportoi turvallisuustilanteesta Ilmavoimien turvallisuuspäällikölle sekä Pääesikunnan tutkintaosastolle.

TURVALLISUUSKOULUTUS

- Johtaa henkilökunnan sotilaspoliisikoulutusta.
- Suunnittelee ja johtaa spol- ja vartiojoukkojen kertausharjoitukset
- Suunnittelee ja johtaa henkilökunnan turvallisuuskoulutuksen mm. yksiköiden turvallisuusvastaavien koulutus, avainhenkilöstön koulutus, salassa pidettävän tietoaineiston käsittelijät, kansainvälisen toiminnan turvallisuus, riskienhallintakoulutus lennoston organisaation päättävässä asemassa toimiville.
- Vastaa yhteistoimintaosapuolien turvallisuuskoulutuksesta lennoston toiminnan osalta

TOIMIALAPÄÄLLIKÖN YLEISET TEHTÄVÄT

- Vastaa turvallisuuden vastuualueen määrärahojen käytön suunnittelusta ja seurannasta
- Sijaisuusjärjestelyt operatiivisella osastolla
- Viranomaisyhteistyön ja -yhteyksien ylläpitäminen omaan toimialaan liittyen

- Valmistele komentajan, ep:n ja operaatiopäällikön käskemät tai isännöimät vierailut, tarkastuskäynnit ja esittelytilaisuudet turvallisuusjärjestelyjen osalta

- Osallistuu lennoston johtamien harjoitusten suunnitteluun ja toteutukseen

- Osallistuu ILMAVE:n käskemiin projekteihin lennostollisena asiantuntijana

TURVALLISUUDEN VASTUUALUEEN JOHTAMINEN

- Vastaa vastuualueen henkilöstöasioiden hoidosta (työaikojen ja vuosilomien hyväksyntä, henkilöstön koulutuksen suunnittelu, ongelmatilanteiden hallinta, rekrytointi)

- Johtaa vastuualueen materiaalian kehittämisen (materiaalihankinnat, seuranta, valvonta)

- Vastaa vastuualueen toiminnan kehittämisestä yt. henkilöstön kanssa (ml. kehityskeskustelut, TIP-kyselyt, palautteet)

- Vastaa työturvallisuuden ja työhyvinvoinnin valvonnasta turvallisuuden vastuualueella